

**RAE VALLA JÄÄTMEKAVA
AASTATEKS 2021–2026**

Sisukord

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
1 LÜHIÜLEVAADE RAE VALLA LÄHTEOLUKORRAST	4
2 JÄÄTMEKKE PROGNOOS	5
3 JÄÄTMEKÄITLUSE EESMÄRGID	6
4 EESMÄRKIDE SAAVUTAMISEKS VAJALIKUD TEGEVUSED	8
4.1 JÄÄTMEKKE VÄLTIMISE JA VÄHENDAMISE MEETMED	8
4.2 PRÜGISTAMISE VÄHENDAMISE JA KORISTAMISE MEETMED	8
4.3 LADESTAMISE VÄHENDAMISE MEETMED	9
4.4 KOHALIKU OMAVALITSUSE ÜKSUSE KORRALDATAVA JÄÄTMEVEO ARENDAMINE, SEALHULGAS KORRALDATUD JÄÄTMEVEO PIIRKONNA MÄÄRAMINE	9
4.5 VAJALIKE JÄÄTMEHOOLDUSRAJATISTE KINDLAKSMÄÄRAMINE	10
4.6 JÄÄTMEKKE LIIGITI KOGUMISE JA SORTIMISE ARENDAMINE KOOS TÄHTAEGADEGA KONKREETSETE JÄÄTMEKKE KAUPA	10
4.6.1 <i>Biojätmed</i>	10
4.6.2 <i>Pakendite ja pakendijätmete käitlemise kava</i>	10
4.6.3 <i>Elektroonikaromud ja ohtlikud jätmed</i>	11
4.6.4 <i>Suurjätmed</i>	11
4.6.5 <i>Ehitus- ja lammutusjätmed</i>	11
4.6.6 <i>Koondandmed jätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jätmeliikide kaupa</i>	12
4.6.7 <i>Muud tegevused</i>	13
4.7 JÄÄTMEHOOLDUSE JÄRELEVALVE	14
4.8 TEAVITUSKAMPAANIAD	14

Sissejuhatus

Rae valla jäätmekava aastateks 2021-2026 (edaspidi *jäätmekava*) on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb Rae valla jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse peamiselt valla arengukavas ja Riigi jäätmekavas sätestatud ning toetutakse jäätmeseaduses sätestatule.

Jäätmekava eesmärk on käsitleda jäätmehoolduse arendamist, sealjuures rõhutada seatud strateegilisi eesmärke, käsitleda nende saavutamiseks vajalikke meetmeid ning nende maksumust. Lisaks antakse ülevaade valla jäätmehoolduse hetkeolukorrast (sealhulgas ülevaade valla haldusterritooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse, päritolu ja käitluse kohta ning hinnang tuleviku jäätmevoogudest ja täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse kohta), käsitletakse jäätmekäitluse alternatiive ning hinnatakse jäätmekäitluse eeldatavat keskkonnamõju.

Jäätmekava koostamise käigus analüüsiti Rae valla jäätmemajandust puudutavaid materjale ja Eesti kohta koostatud jäätmealaseid uuringuid. Töö seadusandliku baasi annavad Eestis kehtivad seadusandlikud aktid ning normdokumendid.

Jäätmekava ülesehituses ja sisus on arvestatud Keskkonnaameti poolt koostatud juhendiga "Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016" ja jäätmeseaduse nõudeid.

Käesolev jäätmekava ei saa olla lõplik ja paindumatu tegevuskava, vaid vajaduse korral muudetav strateegia. Muudatusi ning täpsustusi jäätmekavas võivad kaasa tuua lisauuringute või muu informatsiooni laekumisel ilmnevad hinnangute muutused olukorrale või tulevikutrendidele. Samuti võivad muutusi tuua kaasa prognoosimatud või raskesti prognoositavad muutused poliitilistes või majanduslikes sfäärides.

Kava realiseerimine sõltub lisaks Rae vallas toimuvatele arengutele ka laiemalt üle-eestilisest jäätmekäitluse alastest ja üldisest majandusarengust. Seetõttu tuleb käesolevat kava vaadelda dünaamilise dokumendina, mida tuleb perioodiliselt üle vaadata ja korrigeerida.

Käesolev jäätmekava on koostatud Rae Vallavalitsuse ametnike ja LEMMA OÜ konsultantide koostöös.

1 Lühülevaade Rae valla lähteolukorrast

Rae valla lähteolukorra analüüsi peamiseks osaks on jäätmekäitluse hetkeolukorra kirjeldus, kus käsitletakse kõiki jäätmeliike, mis kuuluvad jäätmeseaduse reguleerimisalasse. Hetkeolukorra kirjelduses on välja toodud kõikide tekkivate jäätmeliikide kogused ja päritolu ning on käsitletud nende jäätmeliikide kogumise ja käitlemise võimalusi omavalitsuse haldusterritooriumil. Jäätmekäitluse hetkeolukorra põhjalik kirjeldus on esitatud jäätmekava lisis 1.

Rae vallas tekkivad jäätmekogused on perioodil 2015-2019 olnud ilma selge muutustrendita. Märkata on, et aasta-aastalt tõuseb märgatavalt jäätmete transport omavalitsusse ning jäätmete taaskasutuse osakaal. Väga suure osa omavalitsuses tekkivatest jäätmetest moodustavad logistikaettevõtete poolt tekitatavad pakendijäätmed – 2019. aastal moodustasid pakendijäätmed kogu valla jäätmetekkest 22%. Hea näitajana toimib ka eriliigiliste pakendite kogumine, mis 2019. aasta andmete alusel moodustas 94% kogu pakendijäätmetest.

Keskmiselt tekitab Rae valla elanik aastas 395-485 kg olmejäätmeid, mis on mõnevõrra rohkem kui Eesti keskmine (369 kg/in). Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal (sh pakendijäätmed) on viimase viie aasta jooksul järk järgult tõusnud ning viie aasta keskmiseks näitajaks on 70%, mis on väga hea näitaja.

Jäätmete kogumiseks on vallas mitmeid võimalusi. Rae vallas on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete ning suurjäätmete kogumine. Jäätmeveo ainuõigus on perioodil 01.01.2017 – 31.12.2021 AS-l Eesti Keskkonnateenused. Lisaks asub valla territooriumil kaasaegne Jüri jäätmejaam, kus võetakse elanikelt vastu väga laia valikut liigiti kogutud jäätmeid. Peamiste kodumajapidamistes tekkivate ja liigiti kogutud jäätmete vastuvõtuks on olemas ka Järveküla jäätmepunkt. Ohtlike ning elektroonikajäätmeid on võimalik viia lisaks jäätmejaamale ka Vaida alevikus asuvasse ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse. Patareide kogumiseks on paigutatud kogumiskastid kohalikesse kauplustesse, Rae vallamajja ja spordikeskusesse ning Lagedi ja Vaida keskusehoonetesse. Ravimijäätmeid saab üle anda apteekidesse. Pakendite äraandmiseks on vald kaetud avalike pakendikonteinerite võrgustikuga, kuhu elanikud saavad tasuta ära anda segapakendeid, paberit, pappi ja kartongi ning klaaspakendi jäätmeid.

Omavalitsuse jäätmekäitluse finantseerimine toimub järgmiselt: ettevõtted maksavad ise kõikide tekitatud jäätmete käitlemise eest, kaasa arvatud ohtlike jäätmete eest. Elanikud maksavad olmejäätmete käitlemise eest jäätmeveo teenustasu otse jäätmekäitlusettevõttele või läbi kinnisvarahaldusteenuseid pakkuva ettevõtte. Valla eelarvest kaetakse kohaliku eriliigiliste jäätmete kogumiskoha haldamisega seotud kulud; omavoliliselt ladestatud prügikoristamise kulud; jäätmete kogumiskampaaniatega seotud kulud.

2 Jäätmetekke prognoos

Vastavalt Rae valla arengukavas 2021-2030 koostatud rahvastikuprognosile on koos rände-stsenaariumite realiseerumisega oodata Rae vallas rahvaarvu kasvu 2026. aastaks kuni 24 723 elanikuni. Seoses elanike arvu kasvamisega on oodata ka olmejäätmete reaalse koguse kasvu. Samas aitab elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine eeldatavalt kaasa jäätmete liigiti sorteerimise paranemisele, mis mõnevõrra võib vähendada (või jätta samale tasemele) segaolmejäätmete kogust, samal ajal suurendades liigiti sorteeritud jäätmete kogust.

Jäätmetekke prognoosis lähtume, et perioodil 2020–2026 on aastane keskmine olmejäätmete kogus elaniku kohta võrdne eelmise viie aasta keskmisega ehk **443.5 kg/aastas**.

Perioodil 2015–2019 on pakendijäätmete kogus elaniku kohta olnud keskmiselt **625 kg/a**. Kuna vallas asuvad suured tööstus- ja logistikafirmad ning ettevõtete pakendijäätmed moodustavad kogu pakendijäätmete hulgast 76%, on asjakohane hinnata ka pakendijäätmete kogust üksnes majapidamiste arvestuses ning sellisel juhul on pakendijäätmete kogus elaniku kohta keskmiselt **91 kg/a**. Seoses sorteerimisharjumuste paranemise ning samuti pideva pakendite hulga tõusuga on vastavalt riigi jäätmekavale oodata pakendite koguse suurenemist u 2% aastas elaniku kohta.

Perioodil 2015-2019 on ohtlike jäätmete kogus (v.a asbesti sisaldavad ehitusjäätmed ehk eterniit) elaniku kohta olnud keskmiselt **277 kg/a**. Keskkonnaministeeriumi algatusel kaardistati 2021.a alguses Eesti omavalitsustes asbesti sisaldavate perspektiivsete jäätmete koguseid ning nendest vabanemise võimalik aeg. Rae vallas prognoositakse perioodiks 2021-2025 kuni 1100 tonni asbesti sisaldavate jäätmete teket ehk **aastas on oodata keskmiselt 220 tonni eterniidijäätmeid**. Prognoosis lähtume, et perioodil 2020–2026 on aastane keskmine ohtlike jäätmete kogus elaniku kohta võrdne eelmise viie aasta keskmisega ning arvestame sellele juurde proportsionaalselt tekkivad eterniidijäätmed.

Tabel 1. Prognoositavad jäätmetekke kogused Rae vallas 2021-2026.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Elanike arv	21238	21738	22519	23299	24011	24723
Olmejäätmete kogus	9420	9642	9988	10334	10650	10966
Pakendijäätmete kogus	13547	13866	14364	14862	15316	15770
Pakendijäätmete kogus majapidamistes	1968	2014	2087	2159	2225	2291
Ohtlike jäätmete kogus	6102	6240	6457	6673	6870	7067

3 Jäätmekäitluse eesmärgid

Jäätmekava koostamise perioodil on kehtivas seadusandluses ja riigi jäätmekavas määratud ringlussevõtu ja taaskasutamise sihtarvud aastani 2020. Perspektiivi arvestades on toodud nende kõrval välja ka jäätmete raamdirektiivis ning ringmajanduse paketi toodud sihtmäärad.

Eesti on võtnud eesmärgiks, et alates 2020. aastast tuleb ringlusse võtta vähemalt 50% ja 2025. aastaks 55% kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmetest, muudest liigiti kogutud kodumajapidamisest ja muudest allikatest pärinevatest jäätmetest. Kohaliku omavalitsuse jäätmealased eesmärgid tulenevad eeskätt riigi jäätmekavas seatud eesmärkidest, kuid arvestades, et eesmärgid on seatud aastaks 2020, lähtutakse eesmärkide seadmisel EL raamdirektiivis ja ringmajanduse paketi toodud eesmärkidest aastaks 2030.

Tabel 2. Riigi jäätmekavast, EL jäätmete raamdirektiivist ja ringmajanduse paketi toodud eesmärgid.

	Tase 2018	Riigi jäätmekava Sihttase aastaks 2020	Jäätmete raamdirektiiv Sihttase aastateks 2020, 2025 ja 2030	Ringmajanduse pakett Sihttase aastateks 2025 ja 2030
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	31%	50%	50% → 55% → 60% 1.01.2025 tuleb tagada tekstiilijäätmete liigiti kogumine	55% → 60%
Pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal pakendijäätmete kogumassist	54%	60%	60% → 65% → 70%	65% → 70%
Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	5%	13%	13%	
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassist	40%	20% (2023 a lõpuks tagatud, et biojätmeid kogutakse kas eraldi või need võetakse ringlusse tekkekohal)	20%	
Ehitus-lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist	84%	75%	70%	
Elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist	63%	65%	65%	
Kantavate patarei ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist	30%	45%	45%	

EL jäätmete raamdirektiiv näeb ette, et 2030. aastaks tuleb taaskasutada:

- 1) kodumajapidamisest pärinevaid paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijätmeid ja muid liigiti kogutud kodumajapidamisest pärinevaid jätmeid ning muudest allikatest pärinevaid samalaadseid jätmeid, välja arvatud tootmisjätmed ja põllumajanduslikust tootmisest või metsandusest pärinevad jätmed, korduskasutuseks ettevalmistamisena ja ringlussevõtuna – **vähemalt 60 protsendi ulatuses nende jätmete kogumassist kalendriaastas;**
- 2) ehitus- ja lammutusjätmeid, välja arvatud sellised looduslikud ained nagu kivid ja pinnas ning ohtlike aineid sisaldavad kivid ja pinnas, korduskasutuseks ettevalmistatuna, ringlussevõtuna ja muul viisil

taaskasutatuna, sealhulgas tagasitäiteks, muude ainete asemel – vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.

Lähtuvalt riigi jäätmekavast ja jäätmeseadusest on kohalikul tasandil eesmärgiks parandada lokaalseid võimalusi liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks ja tõsta inimeste keskkonnateadlikkust jäätmete sorteerimisvajaduse osas. Jäätmete liigiti kogumine võimaldab nende edasist ringlussevõttu. Eeskätt on probleemseks biolagunevate jäätmete osas sihttasemete saavutamise tagamine. Samuti rikub biolagunevate jäätmete sattumine teiste jäätmete hulka nende kvaliteeti, mis ei võimalda hiljem nende ringlussevõttu.

4 Eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevused

4.1 Jäätmetekke vältimise ja vähendamise meetmed

Jäätmekäitluse hierarhia kohaselt tuleb esmajärjekorras vältida jäätmeteket, sest jäätmetekke vältimine aitab tõhustada majanduse ressursikasutust ning vähendada loodusressursside kasutusest ja jäätmete käitlemisest tulenevat negatiivset mõju keskkonnale ja inimese tervisele.

Jäätmetekke vähendamiseks soovib vald propageerida **ettevõtetele suunatud jäätmebörssi loomist**, kus ühe ettevõtte tootmisjäägid oleks teise ettevõtte tooraineks. Vald on valmis looma jäätmebörssi tarbeks kodulehele vastava lahenduse ning propageerima võimalust, saates valla haldusterritooriumitel tegutsevatele tootmisettevõtetele sellekohase võimaluse kohta infot. Lisaks ollakse valmis tegema ka koostööd teiste omavalitsustega, et pakkuda võimalikult laia võimalust tootmisjääkide väärtustamiseks. Tegevus on kavandatud aastasse 2023.

4.2 Prügistamise vähendamise ja koristamise meetmed

Tulenevalt 02.07.2019.a jõustunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2019/904 teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta võtsid liikmesriigid 3. juuliks 2021 vastu meetmed, millega tagatakse ühekordselt kasutatavate plastist joogitopside (sh nende korkide ja kaante) ja toidupakendite tarbimise ambitsioonikas ja pidev vähenemine.

Prügistamise vältimiseks ja vähendamiseks on Rae valla üheks eesmärgiks tagada 2021. aasta lõpuks, et **Rae valla haldusterritooriumil korraldatavatel avalikel üritustel ei serveeritaks toitu ja jooki ühekordsetest toidu- ja jooginõudest** (taldrikud, kausid, joogitopsid ja nende kaaned, noad, kahvlid, kõrred, segamispulgad jne). Samas jääb lubatuks kasutada loodussõbralikke tooteid nagu näiteks bambusest, suhkruroost jm biolagunevast materjalist nõusid ja söögiriistu, mis on komposteeritavad ja millel on EVS-EN 13432 standardile või sellega samaväärsele standardile vastavust tõendav sertifikaat. Tegevuse elluviimisel tuleb muuta ka Rae Vallavolikogu 17.11.2015 määrust nr 37 „Avaliku ürituse korraldamise ja pidamise nõuded“. Tegevus on kavandatud 2021. aasta lõppu.

Prügistamise vältimiseks tuleks kasutada ka võimalust toetuse saamiseks maastikupilti kahjustavate hoonete ja hoonevaremete lammutamiseks. Rae valla territooriumil on käesoleval ajal mitmeid tühjana seisvaid lagunevaid hooneid, mis kahjustavad maastikupilti ning põhjustavad reostusohu tõmmates ligi ebaseaduslikku prügiladestamist jms. Ka on sellised hooned eraomanduses ning omavalitsusel puudub otseselt võimalus selliste hoonete lammutamiseks. Samas **saab omavalitsus kaudselt (vajalike dokumentide vormistamisel abistamine, märgukirjade saatmine jms) toetada hoone omanikke lammutustegevuse elluviimisel.**

Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamisel suureneb küll tekkivate lammutusjäätmete kogus, kuid paraneb välisruumi kvaliteet ja väheneb lagunenuid hoonetest tulenev reostusohu. Tekkivad lammutusjäätmed tuleb suunata maksimaalselt taaskasutusse.

Tegevust kavandatakse ellu viia vastavalt toetusvõimaluste leidmisele eelistatult perioodil 2021–2024.

Lisaks soovitakse jätkata senist kevadiste heakorralgute toetamise traditsiooni. Vallavalitsus toetab avalike alade koristust nii kottide/kinnaste kui kokku korjatud jäätmete äraveoga. Eramaade korrastust vald ei toeta. Tegevust on vaja jätkata kogu jäätmekava perioodil 2021-2026.

Vajalik on kogu jäätmekava perioodil jätkata ka omavaliliste prügi mahapanekukohtade likvideerimisega. Tegevus on pidev kogu perioodi 2021-2026.

Kuna Rae vald ei piirne merega, ei käsitleta jäätmekavas eraldi mereprügi vältimise, vähendamise ja koristamise meetmeid.

4.3 Ladestamise vähendamise meetmed

Tulenevalt jäätmeseaduse § 42 lg 3 p 13 peab kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava sisaldama ringlussevõtuks või muuks taaskasutamiseks sobivate jäätmete, eelkõige olmejäätmete ja biolagunevate jäätmete ladestamise vähendamise saavutamise plaani ja ladestamise piiramiseks võetud meetmeid. Ladestamise vähendamisele aitab eeskätt kaasa jäätmete liigiti kogumise parandamine, mis vähendab ringlussevõtuks sobivate jäätmete sattumist segaolmejäätmete hulka. Jäätmekavas kavandatavad tegevused on läbivalt suunatud ringlussevõtu suurendamisele.

Biolagunevate jäätmete ladestamise vähendamiseks on kavandatud rajada valla territooriumile hiljemalt aastaks 2024 **kompostimisväljak**, mis võimaldab valla territooriumil tekkivaid biolagunevaid jäätmeid maksimaalselt ringlusesse võtta. Lisaks tuleb jätkuvalt propageerida biolagunevate jäätmete kohtkompostimise võimalusi. Täpsem ülevaade biolagunevate jäätmete maksimaalsel tasemel ringlusesse suunamiseks on kirjeldatud peatükis 4.6.1 „Biojäätmed“.

Olmejäätmete prügilasse ladestamise vähendamiseks **soovitakse 2026. aasta korraldatud jäätmeveo hange läbi viia kahetasandilisena, kus eraldi käitluskoha hanke läbiviimise tulemusel välditakse segaolmejäätmete prügilasse ladestamist**. Selleks liidetakse korraldatud jäätmeveoga lisaks segaolmejäätmetele järgmised jäätmeliigid - paber- ja kartong, biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed, pakendijäätmed ja suurjäätmed - ning kõikidele eelpool nimetatud jäätmeliikidele määratakse kindel käitluskoht või -kohad, kus on tagatud nende jäätmete ringlussevõtt.

Käesoleval ajal on omavalitsus korraldanud kõikide jäätmeseaduse reguleerimisalasse kuuluvate jäätmeliikide eraldi kogumise kogu valla haldusterritooriumilt ning **erandeid jäätmeseaduse § 31 lg 6 alusel tehtud ei ole ega kavandata teha ka järgmise jäätmekava perioodi jooksul**.

Segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete ning suurjäätmete osas jätkatakse korraldatud jäätmeveo süsteemi. **Järgneva jäätmeveoperioodiga hõlmatakse korraldatud jäätmeveoga lisaks biolagunevad aia- ja haljastujäätmed ning pakendijäätmed**. Biolagunevate aia- ja haljastujäätmete hõlmamine korraldatud jäätmeveoga on vajalik tagamaks nende võimalikult suure liigiti kogumise.

Ohtlike jäätmete ning elektri- ja elektroonikaromude jäätmete kogumist jätkatakse **Jüri jäätmejaamas ja Vaida aleviku ohtlike jäätmete kogumispunktis**. Säilivad ka **patareide kogumiskastid** kauplustes, Rae vallahallides ja spordikeskuses ning Lagedi ja Vaida keskusehoonetes.

Pakendijäätmete kogumist jätkatakse üle valla paigaldatud kogumiskonteinerite abil. Kogumiskonteinerite võrgustik vajab pidevat ülevaatamist. Vajalik on sealjuures säilitada eriliigiliste pakendikonteinerite olemasolu ning võimalusel paigaldada neid juurde võimaldamaks kvaliteetsemate ja paremini taaskasutatavate pakendijäätmete kogumist. **Jälgida tuleb, et pakendikonteinerite arv vastaks nõuetele**.

Ehitus- ja lammutusjäätmete puhul soovitakse jätkata süsteemi, kus jäätmeid võtavad vastu jäätmekäitlejad tasu eest. Samuti jätkatakse ehitusjäätmete vastuvõttu Jüri jäätmejaamas ning pinnase ja ehitusjäätmete vastuvõttu Aaviku külas Ringi kinnistul, kus asub pinnasetäitekoht (JKK3700517).

Teiste *sortimismääruses* nimetatud jäätmeliikide osas, mille kogumise korraldamise kohustus lasub omavalitsusel, soovitakse jätkata Jüri jäätmejaamas kogumist.

4.4 Kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamine, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna määramine

Jäätmeseaduse kohaselt on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt. Korraldatud jäätmevedu on vallas käesoleval ajal rakendatud. **Uus jäätmevedaja leidmise konkurss on kavandatud 2021. aasta teise poolde** ning uus veoperiood rakendub 01.01.2022.a.

Uue korraldatud jäätmeveo hankega jäävad korraldatud jäätmeveoga hõlmatuks segaolmejäätmed, paber- ja kartong, biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed ning suurjäätmed. **Lisaks hõlmatakse korraldatud**

jäätmeveoga esimest korda biolagunevad aia- ja haljastujäätmed ning pakendijäätmed. Uue konkursiga hõlmatakse ka Jüri jäätmejaama ja kogumispunktide haldamine. Täiendavate jäätmeliikide hõlmamiseks ja kogumispunktide haldamiseks on vajalik muuta jäätmehoolduseeskirja ning sätestada jäätmeliikide kogumisele jäätmeseadusele vastavad tingimused. Tegevus on kavandatud 2021-2022 aastasse.

Jäätmete sorteerimise parandamiseks on oluline, et korraldatud jäätmeveo hanke läbiviimisel tagatakse **eriliigiliselt kogutud jäätmete konteinerite tühjendamisele tunduvalt soodsam hind kui segaolmejäätmete konteineritele.** Lisaks on asjakohane tõsta tühisõidu hinda konteineri puudumisel.

Juhul kui muutub jäätmeseaduses korraldatud jäätmeveo korraldus, korraldatakse edaspidi jäätmekäitlust vastavalt kehtivale seadusandlusele.

4.5 Vajalike jäätmehooldusrajatiste kindlaksmääramine

Valla territooriumil asub 2019. aasta algul avatud Jüri jäätmejaam ning 2015. aastal avatud Järveküla jäätmepunkt. Lisaks asub valla territooriumil Vaida ohtlike jäätmete kogumispunkt. Vajalik on tagada kõigi **olemasolevate jäätmehooldusrajatiste hooldus**, inventari ajakohasus ning vastavalt vajadusele optimeerida jäätmejaama ja -punktide tegevust (vajadusel laiendada vastuvõetavat jäätmete sortimenti). Tegevus on pidev ning vajalik kogu jäätmekava perioodi aastatel 2021–2026.

Lisaks on vajalik tagada mehitatud jäätmete kogumispunkti võimalus ka Lagedi piirkonda. Lagedi jäätmepunkti rajamine (esmailt asukoha väljaselgitamine) on kavandatud aastasse 2022.

Valla territooriumil puudub aia- ja haljastujäätmete kompostimisvõimalus. Eelneva perioodi jäätmekava üheks eesmärgiks oli valla territooriumile kompostimisväljaku rajamine ning käimas on arutelud millisel kujul ja kuhu väljak rajada. **Kompostimisväljaku rajamine** on kavandatud aastasse 2024.

Lisaks on valla üheks eesmärgiks **kaardistada asukohavõimalused Peetri piirkonnas mehitatud jäätmejaama ja selle juurde kuuluva taaskasutuskeskuse rajamiseks.** Jäätmejaama asukohavaliku määramine on kavandatud hiljemalt aastaks 2022.

4.6 Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa

4.6.1 Biojätmed

Liigiti kogutud biojätmed tuleb kompostida kohapeal vastavalt nõuetele või anda üle jäätmekäitlejale. Ilma kompostimisvõimaluseta kinnistute (valdavalt korterelamud, samuti toitlustusasutused) biolagunevate jäätmete vastuvõttu ja ringlusse suunamist tuleb jätkata korraldatud jäätmeveo raames. Samaaegselt tuleb propageerida **biojätmete lokaalset kompostimist eramute ja väiksemate korterelamute juures.** Biojätmed ei pea olema kinnistul hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, kui biojätmed on võimalik tekkekohal ringlusse võtta ja kasutada. **Tihasustusaladel tuleb võimalusel soodustada ja toetada eramajapidamistes kompostrite soetamist. Kortermajades tuleb biolagunevate jäätmete liigiti kogumise suurendamiseks võimalusel soodustada ja toetada biolagunevate kilekottide soetamist.** Tegevust kavandatakse ellu viia vastavalt toetusvõimaluste leidmisele eelistatult perioodil 2021–2024.

Kohalikel haljasaladel ja kalmistutel tekkivate jäätmete käitlemist tuleb vähemalt kuni kompostimisväljaku rajamiseni jätkata AS-i Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus vms jäätmekäitleja juures. Tegevus on kavandatud perioodile 2021–2026.

4.6.2 Pakendite ja pakendijäätmete käitlemise kava

Olemasolevate pakendijäätmete kogumise mahutite andmed, mis sisaldavad asukohta, mahutite suurust, mahutitesse kogutavat jäätmeliiki ning vastutavat taaskasutusorganisatsiooni on välja toodud jäätmekava lisa 1 „Lähteolukorra analüüsi“ peatükis 3.12.2.

Pakendijäätmete prognoositavad kogused perioodil 2021-2026 on esitatud peatükis 2 „Jäätmetekke prognoos“.

Paigutuslikult on pakendikonteinerite paiknemine võrdlemisi hea katvusega – kõigis suuremates asumites on pakendite üleandmise võimalus olemas. Samas tuleb pakendijäätmete kogumissüsteemi pidevalt üle vaadata ja optimeerida vastavalt inimeste käitumisele ja elamualade arengule.

Kuna Rae vallas on üsna suurel territooriumil võimalik liituda ka **vabatahtliku pakendijäätmete kohtkogumise võimalusega, on soovitatav vallavalitsuse poolt antud võimalust propageerida**. Tihti pelgavad inimesed nn pakendikoti teenust ka näiteks koti võimaliku purunemise ja hoiustamisega seoses. Kartuse vähendamiseks oleks mõistlik teavitada ka võimalusest, et kotti võib hoida ka prügikonteineris vms hoidjas või anumas näiteks segaolmejäätmete konteineri kõrval. Teavitus on kavandatud pidevalt perioodil 2021–2026. Lisaks on **vajalik pakendijäätmed liita järgmise perioodi korraldatud jäätmeveo hankega 2022. aastal**, et ka need piirkonnad, kuhu TVO poolt pakutav tasuta kohtkogumine ei rakendu, saaksid siiski pakendijäätmeid tekkekohalt üle anda. Sellega oleks tagatud kogu valla haldusterritooriumil pakendijäätmete kohtkogumise võimalus.

Vajalik on ka pidev inimeste informeerimine pakendite sorteerimise vajadusest ning pakendijäätmete konteinerite sihtotstarbest vältimaks pakendikonteinerite kasutamist olmejäätmete tarbeks. Elanikkonna teavitamine on pidev tegevus, mida tuleb teha kogu jäätmekava perioodil 2021–2026.

4.6.3 Elektroonikaromud ja ohtlikud jäätmed

Vajalik on jätkata elektroonikajäätmete kogumist MTÜ EES-Ringlus ja Elektroonikaromu ühises kogumispunktis Jüri jäätmejaamas ja MTÜ EES-Ringlus kogumispunktis Vaida alevikus, aadressil Hoidla tee 25. Tegevus on vajalik kogu jäätmekava perioodil 2021–2026.

Ohtlike jäätmete hulgas on jätkuvalt probleemiks asbesti sisaldavate ehitusjäätmete ehk eterniidi teke. Keskkonnaministeeriumi algatusel kaardistati 2021.a alguses Eesti omavalitsustes asbesti sisaldavate toodete koguseid ning nendest vabanemise võimalik aeg. Rae vallas plaanitakse aastatel 2021-2025 vabaneda 1100 tonnist eterniidist. **Vähendamaks ohtliku eterniidi ebaseaduslikku käitlemist (matmist, metsa viimist jms) on vajalik jätkata eterniidi kogumist tasuta või mõistliku tasu eest**. Tegevus on kavandatud perioodile 2021–2026.

4.6.4 Suurjäätmed

Suurjäätmed on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga ning elanikel on võimalik suurjäätmetest vabaneda ettetellimisel. Lisaks on võimalik suurjäätmeid tasuta üle anda Jüri jäätmejaama.

Suurjäätmete kogumiskohad peavad asuma jäätmevaldajast maksimaalselt 15 kilomeetri kaugusel. Arvestades, et suurjäätmed on liidetud korraldatud jäätmeveoga on tinglikult kogumiskoha kauguse nõue täidetud. Vajalik on jätkata vähemalt praegust suurjäätmete vastuvõttu ka perioodil 2021–2026.

4.6.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitusjäätmete äravedu on elanikel võimalik tellida mitmetelt eraettevõtjatelt. Samuti võetakse ehitus- ja lammutusjäätmeid tasuta vastu Jüri jäätmejaamas. Pinnase ja ehitusjäätmete vastuvõttu teostatakse ka Aaviku külas Ringi kinnistul. **Omaavalitsus ei näe käesoleval ajal ehitus- ja lammutusjäätmete osas vajadust täiendava kohaliku vastuvõtuvõimaluse rajamiseks**. Vajadus on jätkata vähemalt praeguse süsteemi toimimist kogu jäätmekava perioodil 2021-2026.

Selleks, et säilitada ehitus- ja lammutusjäätmete liigiti kogumise kõrget taset ka edaspidi, **tuleb jäätmete liigiti kogumise edendamiseks jätkuvalt keskenduda ka järelevalvele. Selleks tuleb jätkata praktikat, kus suuremamahuliste ehitiste puhul nõutakse ehitisele kasutusteatise ja kasutusloa andmisel ehitus- ja lammutusjäätmete jäätmeõiendit**. Tegevus on kavandatud kogu jäätmekava perioodile 2021-2026.

4.6.6 Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa

Järgnevas tabelis on esitatud koondandmed *sortimismääruses* määratud jäätmeliikide kogumise ja sortimise arendamise kohta.

Tabel 3. Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa Rae vallas.

Jäätmeliik	Kogumisviis/tegevus	Tähtaeg
Paber ja kartong (20 01 01)	Korraldatud jäätmeveo raames kogumise jätkamine.	Pidev tegevus 2021-2026
	Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas ja Järveküla jäätmepunktis.	Pidev tegevus 2021-2026
	Kogumise jätkamine avalikesse paberi ja papi konteineritesse	Pidev tegevus 2021-2026
Plastid (20 01 39)	Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas ja Järveküla jäätmepunktis.	Pidev tegevus 2021-2026
Metallid (20 01 40)	Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas.	Pidev tegevus 2021-2026
	Kokkuost erinevate Rae vallas paiknevate kokkuostjate poolt.	Pidev tegevus 2021-2026
Klaas (20 01 02)	Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas ja Järveküla jäätmepunktis.	Pidev tegevus 2021-2026
Biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01)	Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas ja Järveküla jäätmepunktis.	Pidev tegevus 2021-2026
	Järgmise korraldatud jäätmeveo konkursiga haarata biolagunevate haljasjäätmete kogumine elamute puhul, kus puudub kompostimisvõimalus.	Alates 2022
	Vastuvõtu võimaldamine kavandataval kompostimisväljakul.	Alates 2024
Biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08)	Kohtkompostimise edendamine eramajades ja kortermajades, kus see on võimalik.	Pidev tegevus 2021-2026
	Korraldatud jäätmeveo raames kogumise jätkamine.	Pidev tegevus 2021-2026
	Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas.	Pidev tegevus 2021-2026
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03)	Kohtkompostimise edendamine eramajades ja väikestes kortermajades.	Pidev tegevus 2021-2026
	Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas.	Pidev tegevus 2021-2026
Pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02),	Vastuvõtu jätkamine avalike kogumiskonteinerite abil. Avalike kogumiskonteinerite arvu, suuruse ja paiknemise optimeerimine.	Pidev tegevus 2021-2026
		Pidev tegevus 2021-2026

<p>puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;</p>	<p>Koostöö jätkamine Tootjavastutusorganisatsiooniga pakendite tasuta kogumiseks tekkekohalt (vabatahtlik pakendikotiteenus)</p> <p>Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas ja Järveküla jäätmepunktis.</p> <p>Korraldatud jäätmeveo raames kogumine</p> <p>Elanikkonna teavitamine pakendikonteinerite paiknemisest ja pakendijäätmete sorteerimise vajadusest</p>	<p>Pidev tegevus 2021-2026</p> <p>Alates 2022</p> <p>Pidev tegevus 2021-2026</p>
<p>Puit (20 01 38)</p>	<p>Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas.</p>	<p>Pidev tegevus 2021-2026</p>
<p>Tekstiil (20 01 10, 20 01 11)</p>	<p>Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas.</p> <p>Vastuvõtu jätkamine Humana riidekonteinerite abil.</p> <p>Elanike teavitamine kasutatud tekstiiljäätmete (rõivad, jalatsid, kangad, mänguasjad jms) ära viimise võimalustest taaskasutuskeskustesse.</p>	<p>Pidev tegevus 2021-2026</p> <p>Pidev tegevus 2021-2026</p> <p>Pidev tegevus 2021-2026</p>
<p>Suurjäätmed (20 03 07)</p>	<p>Korraldatud jäätmeveo raames kogumise jätkamine.</p> <p>Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas.</p>	<p>Pidev tegevus 2021-2026</p> <p>Pidev tegevus 2021-2026</p>
<p>Probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36)</p>	<p>Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas ja Vaida aleviku ohtlike jäätmete kogumispunktis.</p>	<p>Pidev tegevus 2021-2026</p>
<p>Ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*</p>	<p>Vastuvõtu jätkamine Jüri jäätmejaamas ja Vaida aleviku ohtlike jäätmete kogumispunkti</p> <p>Iga-aastaste kogumisringidega jätkamine</p>	<p>Pidev tegevus 2021-2026</p> <p>Pidev tegevus 2021-2026</p>

Juhul kui mõne eelnimetatud jäätmeliigi osas tekib vajadus täiendada kogumise osas, siis kaalub omavalitsus kogumisringide korraldamist või olemasoleva jäätmejaama võrgustiku baasil vastuvõtu laiendamist.

4.6.7 Muud tegevused

Rae vald kasutab jäätmevaldajate registrit ArcGis platvormil ning on kaardistanud kõik valla haldusterritooriumil olevad jäätmetekitajad – majapidamised, ettevõtted, asutused. Kuna Keskkonnaministeeriumi poolt on olnud arutlusel teemasid, et tulevikus on oodata jäätmete kaardistamise osas erinevaid pilootprojekte, on **Rae vald pilootomavalitsusena valmis kaasa lööma Keskkonnaministeeriumi jäätmete kaardistamise projektides**. Piloodi lõögivalmis ollakse kogu jäätmekava perioodil 2021-2026.

4.7 Jäätmehoolduse järelevalve

Selleks, et vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tuleb jäätmehoolduse korraldamist pidevalt arendada ning teostada järelevalvet valla jäätmekäitluse üle.

Rae vallas on kasutusel ArcGis platvormil toimiv jäätmevaldajate register, mille põhjal teostatakse ka kontrolli ja järelevalvet valla jäätmekäitluse üle. **Üksnes toimiva ja korrastatud jäätmevaldajate registri abil on võimalik teostada kontrolli korraldatud jäätmeveoga liitumise üle.** Sellest tulenevalt peab kogu jäätmekava perioodil 2021-2026 **jätkuma jäätmevaldajate registri pidamine (haldamine, täiendamine ja vajadusel tarkvara uuendamine) ja selle põhjal järelevalve tegemine, sealhulgas ka ettevõtete (näiteks tootmishooned, turismiettevõtted, toitlustusettevõtted) osas.** Lisaks tuleb jätkata järelevalvet korraldatud jäätmeveost vabastuse saanud kinnistute üle ning vajadusel tuleb rikkujaid ka vastutusele võtta ning teha koostööd Keskkonnaametiga kogu jäätmekava perioodil 2021-2026.

Rae valla jäätmehooldusalased õigusaktid tuleb perioodiliselt üle vaadata ja vajadusel ajakohastada. Lähiaastatel on oodata ka Eesti ringmajanduse strateegia ja tegevuskava valmimist, millest tulenevat võib oodata muudatusi jäätmemajanduses seoses jäätmete raamdirektiivis sätestatud ringlussevõtu sihtarvude mittetäitmisega aastaks 2020.

4.8 Teavituskampaniad

Jäätmealast infot (sealhulgas korraldatud jäätmeveo ja jäätmete kogumispunktide kohta) edastatakse valla elanikele nii ajaleheartiklite kui ka Rae valla kodulehel oleva jäätmekäitluse rubriigi kaudu. Info kättesaadavust võib jäätmekava koostamise perioodil hinnata heaks. Samas tuleb jälgida, et info oleks pidevalt ajakohane.

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab jätkuvalt nii elanike kui ettevõtete kaasamist ja vastavat selgitustööd.

Lisaks valla veebilehele on elanikele abiks ka Eesti tootjavastutusorganisatsioonide koostöös valminud kaardirakendus „Kuhu viia“ (<https://kuhuvii.ee/>), mis aitab inimestel leida informatsiooni, kuidas vabaneda jäätmetest ja kuhu anda kasutuskõlblikud esemed. Rakendus näitab ka, kus asuvad pakendikonteinerid, taaraautomaadid jms. Veebileheküljel esitatud pakendikonteinerite asukohad vajavad pidevat asjakohastamist. Samalt veebileheküljelt saab infot ka jäätmete sorteerimise kohta.

Ka Keskkonnaministeerium on loonud mitmeid Interneti lehekülgi jäätmetemaatika tutvustamiseks. Jäätmekäitluse asjakohast infot koondatakse ja avaldatakse ka valla kodulehel <https://www.rae.ee/> (jäätmemajanduse rubriigis).

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid, internet, kuna interneti kasutamine on osade sihtgruppide hulgas eeldatavalt piiratud, siis on informatsiooni osaliselt vajalik dubleerida ka paberikandjal. **Täiendavat teavitust vajadust on näha vähemalt aastal 2021. aasta lõpul ja 2022. aasta algul, mil toimub uus korraldatud jäätmeveo hange.**

Selgitustöö kavandamisel on oluline arvestada ka sihtgrupist tulenevate asjaoludega. Soovitatav on läbi viia erinevaid kampaniaid erinevatele sihtgruppidele, arvestades näiteks vanust (täiskasvanud, noored) ja asustust/elukohta (eramajad, korterelamud), **samuti tuleb teha selgitustööd ka olulise jäätmetekkega ettevõtetele.** Selgitustöö läbiviimisel tuleb arvestada, et sihtgruppi ei koormataks antava informatsiooniga üle, jagatav info peaks olema lihtsalt mõistetav, samas peab olema viide spetsiifilise teabe kättesaadavuse kohta.

Valla üheks eesmärgiks on avaldada senisest rohkem jäätmeteemalisi artikleid nii ajalehes kui valla kodulehel. Kord aastas soovitakse välja tuua ka numbripõhist statistikat vallast kokku kogutud eriliigiliste jäätmete osakaalu osas ning võrdlust eelmise aasta andmetega. Tegevusega plaanitakse alustada 2022. aastal.

Teavitustöö tegemiseks on võimalik finantseerimist leida ka väljaspool vallaeelarvet (näiteks KIK rahastusel). Asjakohane oleks kaasata ka kohalikke ettevõtjaid. Teavitustööks kasutatavaid infomaterjale leiab trükitaval kujudel Keskkonnaministeeriumi jäätmete infolehel.

Senist omavalitsuse poolset teavitustegevust jäätmekäitluse küsimustes võib pidada võrdlemisi heaks. Omavalitsuse kodulehel on info jäätmete üleandmisvõimaluste kohta üsna hästi leitav ja kohalikus lehes on avaldatud jäätmekäitlusala seid artikleid. Vajalik on jätkata seniseid tegevusi. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2021–2026.

RAE VALLA JÄÄTMEKAVA AASTATEKS 2021–2026

LISA 1 – LÄHTEOLUKORRA ANALÜÜS

Sisukord

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
1 RAE VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	4
1.1 ASUKOHT	4
1.2 RAHVASTIK	5
1.3 ELAMUMAJANDUS JA INFRASTRUKTUUR	5
1.4 ETTEVÕTLUS.....	6
1.5 LOODUSKESKKOND.....	7
2 JÄÄTMEMAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED	9
2.1 EUROOPA LIIDU ÕIGUSAKTID	9
2.2 EESTI ÕIGUSAKTID.....	9
2.3 RAE VALLA JÄÄTMEKÄITLUSALASED ÕIGUSAKTID	10
2.4 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENGUDOKUMENDID	10
2.4.1 <i>Eesti keskkonnanstrateegia ja keskkonnategevuskava</i>	10
2.4.2 <i>Riigi jäätmekava 2014-2020</i>	11
2.4.3 <i>Rae valla arengukava aastateks 2021-2030</i>	11
3 JÄÄTMEKÄITLUSE HETKEOLUKORRA KIRJELDUS	13
3.1 TEKKIVATE JÄÄTMEDE KOGUSED LIIKIDE JA PÄRITOLU KAUPA.....	13
3.2 OLMEJÄÄTMEDE	13
3.3 PAKEND	17
3.4 BIOLAGUNEVADE JÄÄTMEDE.....	18
3.4.1 <i>Kalmistujäätmed</i>	19
3.5 EHITUS- JA LAMMUTUSJÄÄTMEDE	19
3.6 OHTLIKUD JÄÄTMEDE	21
3.7 ROMUSÕIDUKID JA VANAREHVID	22
3.8 ELEKTRI- JA ELEKTROONIKASEADMED	23
3.9 REOVEESETE.....	23
3.10 TERVISHOIU- JA VETERINAARTEENUSTE JÄÄTMEDE	24
3.11 TÖÖSTUSJÄÄTMEDE	24
3.12 JÄÄTMEDE KOGUMINE JA KÄITLUS	24
3.12.1 <i>Liitumine kogumissüsteemidega</i>	24
3.12.2 <i>Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem</i>	25
3.12.3 <i>Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem</i>	29
3.12.4 <i>Ehitus-ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem</i>	29
3.12.5 <i>Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem</i>	30
3.12.6 <i>Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas</i>	30
3.12.7 <i>Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised</i>	31
3.12.8 <i>Andmed suletud prügilate ning jääkreostusobjektide kohta</i>	33
3.13 JÄÄTMEMAJANDUSE KORRALDAMINE JA RAHASTAMINE	34
3.13.1 <i>Jäätmemajanduse korraldamine</i>	34
3.13.2 <i>Korraldatud jäätmevedu</i>	34
3.13.3 <i>Jäätmehoolduse rahastamine</i>	35
4 EELNEVA JÄÄTMEKAVA EESMÄRKIDE TÄITMISE ANALÜÜS	36
KASUTATUD MATERJALID	37

Sissejuhatus

Lähteolukorra analüüs on Rae valla jäätmekava aastateks 2021-2026 lisa.

Dokumendis antakse esmalt ülevaade Rae valla üldisloomustusest, mis hõlmab asukohakirjeldust, rahvastiku muutusi, elamumajanduse ja infrastruktuuri olukorda ning ettevõtlus- ja looduskeskkonna iseloomustust. Seejärel tuuakse välja jäätmemajanduse õiguslikud alused ja jäätmehoolduse arengudokumendid nii Euroopa Liidu, Eesti kui Rae valla tasandil. Kuna jäätmekava on Jäätmeseaduse § 42 järgi kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, kirjeldatakse lähteolukorras põhjalikumalt Rae valla arengukava aastateks 2021-2030 strateegilist eesmärki E1, mille alla kuulub ka omavalitsuse jäätmemajandus.

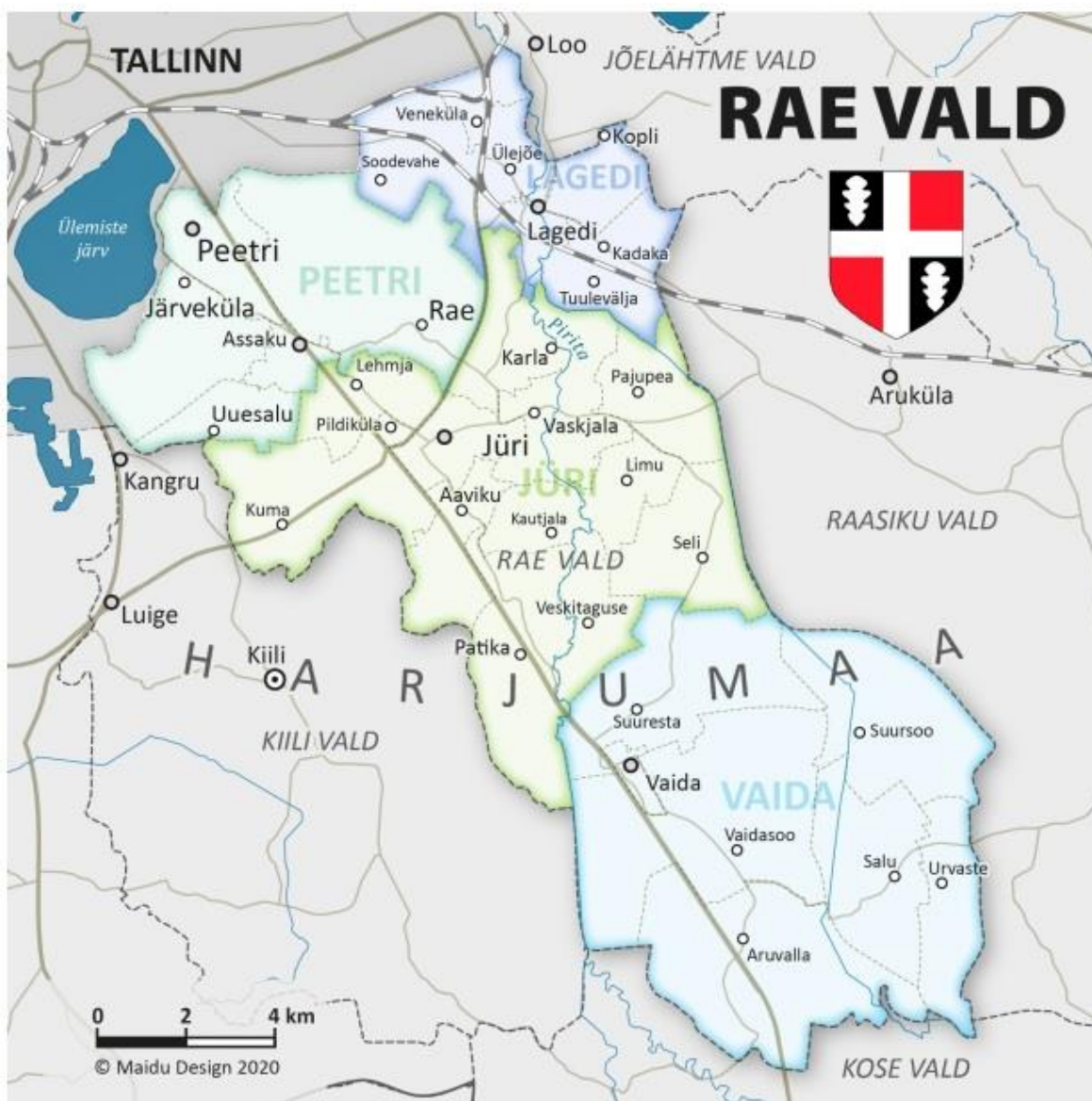
Peamiseks lähteolukorra analüüsi osaks on jäätmekäitluse hetkeolukorra kirjeldus, kus käsitletakse kõiki jäätmeliike, mis kuuluvad jäätmeseaduse reguleerimisalasse. Hetkeolukorra kirjelduses on välja toodud kõikide tekkivate jäätmeliikide kogused ja päritolu ning on käsitletud nende jäätmeliikide kogumise ja käitlemise võimalusi omavalitsuse haldusterritooriumil. Lisaks antakse hetkeolukorra kirjelduses ülevaade omavalitsuse jäätmemajanduse korraldamisest ja rahastamise võimalustest.

Lähteolukorra analüüsi üheks osaks on ka eelmise perioodi jäätmekava eesmärkide täitmise analüüs, mis on ühtlasi sisendiks uute eesmärkide püstitamisel.

1 Rae valla üldiseloostus

1.1 Asukoht

21 238 elanikuga Rae vald asub Põhja-Eestis, Harju maakonnas, Tallinnast kagus. Valla üldpindala on 206,7 km², ulatudes põhjast lõunasse ~ 25 km ning idast läände 8-10 km. Valla üldpindala moodustab ligikaudu 5% kogu Harju maakonna pindalast. Rae vald piirneb loodest ja põhjast Tallinna linnaga, idast Jõelähtme ja Raasiku vallaga, lõunast Kose vallaga ning läänest Kiili vallaga. Rae valla võib tinglikult jagada neljaks kandiks, mis on nii pindalalt, asustiheduselt kui ka majandusstruktuurilt küllaltki erinevad. Jüri kandis asuvad peamised tööstusettevõtted ning ühtlasi on tegemist ka valla teenuskeskusega, Peetri on eelistatud elamupiirkond, Vaida on pigem põllumajanduslik ja hajaasustatud ning Lagedil on peamised tööstusalad koondunud Tallinna ringtee äärde.

Joonis 1. Rae valla piirkonnad ja nende keskused Allikas: Rae valla arengukava 2021-2030

Rae vallas on kokku viis alevikku: Jüri, Peetri, Lagedi, Vaida ja Assaku ning 27 küla: Aaviku, Aruvalla, Järveküla, Kadaka, Karla, Kautjala, Kopli, Kurna, Lehmja, Limu, Pajupea, Patika, Pildiküla, Rae, Salu, Seli, Soodevahe, Suuresta, Suursoo, Tuulevälja, Urvaste, Uuesalu, Vaidasoo, Vaskjala, Veneküla, Veskitaguse ja Ülejõe küla.

Rae valla eduka arengu eelduseks on hea liiklusgeograafiline asend. Vald piirneb Tallinna linnaga ning valda läbivad riigi põhimaanteed Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa (põhja-lõuna suunal) ja Tallinna ringtee (ida-lääne suunal), lisaks läbib valla põhjaosa ka Tallinn-Tapa suunaline raudteeliin. Valla põhjapiiri naabruses asub Tallinna lennujaam.

1.2 Rahvastik

Rahvastikuregistri andmeil on Rae vallas 2021. aasta 1. jaanuari seisuga 21 238 elanikku. Perioodil 2011-2020 on Rae valla elanike arv kasvanud 59%. See teeb Rae vallast kõige kiiremini kasvanud omavalitsuse Eestis. Kõige kiiremini on kasvanud elanikkond Peetri kandis, kus rahvaarv on kümne aastaga suurenenud 142% võrra. Tuhatkond elanikku on lisandunud ka Jüri kanti. Lagedil ja Vaidas on muutus olnud tagasihoidlik.¹

Tabel 1. Rahvaarvu muutus Rae vallas. Alus: Rahvastikuregister

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kokku	15 137	15 966	16 955	17 967	19 051	20 133	21 238

1.3 Elamumajandus ja infrastruktuur

Vallavalitsuse andmetel on 2021. aasta märtsi seisuga Rae vallas umbes 4437 majapidamist, neist 167 suvilat/aiamaja, 3314 eramut, 121 kaksikelamut ja 835 korter- ja ridaelamut.

Veevarustus- ja kanalisatsiooniteenuseid osutab Rae vallas AS ELVESO, kelle tegevuspiirkonnaks on Jüri, Lagedi, Peetri ja Assaku alevikud ning Aaviku, Kurna, Vaskjala, Tuulevälja, Kadaka, Karla, Pajupea, Kopli, Järveküla, Rae, Lehmja, Pildiküla, Kurna, Soodevahe ja Patika külad. AS ELVESO omanikuks on 100% Rae vald. Lisaks osutavad veevarustus- ja kanalisatsiooniteenuseid ettevõtted Kalde Vesi OÜ (Rae külas Jaanivälja tee, Kaasiku tee ja Lepiku tee piirkond) ning Osaühing KIILI KVH (varustab Kurna külas ettevõtet Maxima Eesti OÜ).

Ühtse veevarustussüsteemi moodustavad järgmised asulad: Peetri alevik, Järveküla, Uuesalu küla, Assaku alevik, Rae küla, Lehmja küla, Pildiküla, Jüri alevik, Vaskjala küla, Karla küla ja Lagedi alevik ja Kopli küla. Eraldiseisev ühisveevarustussüsteem on Patika külas ja Vaida alevikus ning ka Soodevahe külas.

Vallas ühiskanalisatsiooniga kokkukogutav vesi juhitakse suuremas osas AS-le Tallinna Vesi kuuluvasse Paljassaare reoveepuhastisse. Rae valla ühiskanalisatsioonisüsteemis on reoveepuhastid üksnes Jüri ja Vaida alevikes. Patika külas Kuremäe piirkonnas on kasutusel ajutise lahendusena reoveekogumismahutid.²

Rae vallas on järgmised kaugkütte piirkonnad³:

- Jüri ja Vaida kaugküttepiirkonnad, kus soojusvarustusega tegeleb 100% valla omandis olev soojusettevõtja AS ELVESO, kes käitab nimetatud piirkondades kaugküttesüsteeme. Kütusena kasutatakse freesturvast (ainult Jüris) ja hakkpuitu (mõlemas), reserv- ja tipukoormuse katmiseks maagaasi (ainult Jüris) ja põlevkiviõli (mõlemas).
- Põrguvälja kaugküttepiirkond (tööstuspiirkond) koosneb kolmest kaugküttevõrgu harust: Pildiküla, Raeküla ja Lehmja. Soojusvarustusega tegeleb selles tööstuspiirkonnas Põrguvälja Soojus OÜ. Kütusena kasutatakse hakkepuitu ja maagaasi.
- Peetri aleviku kaugküttepiirkond, kus kaugküttes on nn Kuldala maja (edaspidi Kuldala kaugküttepiirkond) ja soojusettevõtjana tegutseb OÜ Kuldala Soojus. Kütusena kasutatakse ainult maagaasi.

¹ Rae valla arengukava 2021-2030

² Rae valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ning sademevee ärajuhtimise arendamise kava aastateks 2017-2028

³ Rae valla soojusmajanduse arengukava (aastateks 2016-2026)

- Mõigu kaugküttevõrk, kus soojusvarustusega tegeleb AS Utilitas Tallinn. Kütusena kasutatakse ainult maagaasi.

Ülejäänud piirkondades on kasutusel lokaalsed soojusallikad.

Rae Vallavalitsuse hallatavate asutuste hulgas on kuus üldhariduskooli, üksteist lasteaeda, üks huvialakool, kolm raamatukogu (lisaks üks harukogu), Rae valla spordikeskus, Rae hooldekodu, Rae Noortekeskus ja Rae kultuurikeskus.

1.4 Ettevõtlus

Rae vald on soodsa geograafilise asendi ja ettevõtluskeskkonnaga piirkond Eestis. Vallale on iseloomulikud suured äri- ja tööstuspargid (peamiselt tootmis-, lao- ja äripinnad), millest enamik paiknevad Tallinna ringtee ja Tartu maantee ääres – Jüri Tehnopark, Rae Tehnopark, Peetri Äripark jt tehнопargid on omavahel nõ kokku kasvamas saades alguse Tallinna linna piirilt ja ulatudes Jüri alevikuni.

Statistikaameti andmetel⁴ oli Rae vallas statistilisse profiili kuuluvatest ettevõtetest 2020. aasta seisuga registreeritud 2651 ettevõtet. Peamisteks tegevusvaldkondadeks on hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (570 ettevõtet), millele järgneb kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus (413 ettevõtet) ning ehitus (350 ettevõtet).

Statistikaameti andmetel⁵ on vallas ülekaalus alla 10 töötajaga ettevõtted, 2020. aastal oli selliseid 2403, üle 250 töötajaga ettevõtteid on vallas kokku 7. Nendeks on AS Kalev, Würth AS, Pipelife Eesti AS, Rimi Eesti Food AS, AS Clik, AS ABB ja Maxima Eesti OÜ Maxima Logistikakeskus.

Rae valla territooriumil on 2021 aasta alguse seisuga osaliselt või täielikult 9 keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevat maardlat. Valla territooriumile jääb 14 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist, mille kohta on esitatud andmed järgnevas tabelis.

Tabel 2. Rae vallas paiknevad mäeeraldised. Allikas: Maa-amet X-Gis maardlate rakendus.

Kood	Nimetus	Maardla	Seisund	Kaevandamisloa number	Kaevandamisloa kehtivus	Kaevandamisloa omaja	Maavara kasutamise eesmärk	Korrastamissuund
4	Rae turba- tootmisala	280 - Rae	Aktiivne	HARM-025	04.12.2007 - 06.10.2050	AS Ahtol	põllumajandus ja energeetika	maatulundus maa, metsamaa
242	Rae 2 turbatootmisala	280 - Rae	Aktiivne	HARM-063	07.03.2005 - 28.02.2030	AS Ahtol	alusturba- na, kütte- ja væetusturba- na	metsastamine, jõhvikakultuuri ja osaliselt puhketsooni rajamine
1450	Väo V lubjakivi karjäär	46 - Väo	Aktiivne	KMIN-137	16.12.2016 - 16.12.2028	OÜ Väo Paas	killustik betooni valmistamiseks, teekateteks, täitematerjal	kinnisvara rajamiseks sobilik maa

⁴ [Statistika Andmebaas](#): ER0309: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted haldusüksuse ja tegevusala (EMTAK 2008) järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018

⁵ [Statistika Andmebaas](#): ER032: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja haldusüksuse järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018

247	Tondi-Väo lubjakivi karjäär	46 - Väo	Aktiivne	KMIN-061	06.05.2005 - 06.05.2022	OÜ Väo Paas	ehituskivi, ehituskilustiku toore	tootmiskiv
1215	Tondi-Väo III lubjakivi karjäär	46 - Väo	Aktiivne	KMIN-128	05.01.2015 - 05.01.2025	Aktsiaselts TREF Nord	teedeehitus ja ehitus	tootmiskiv ja/või transpordimaa
743	Suuresöödi karjäär	791 – Suuresöödi	Aktiivne	HARM-106	14.06.2010 - 01.04.2022	AS YIT Eesti	ehitus, teedeehitused	metsamaa ja veekogu
719	Suuresta liivakarjäär	843 - Suuresta	Aktiivne	HARM-097	06.01.2008 - 12.02.2027	Arkop OÜ	ehitus, teede-ehitus	metsamaa ning tehiseveekogu
969	Selli II kruusakarjäär	382 - Seli	Aktiivne	HARM-122	25.06.2013 - 25.06.2023	AS YIT Eesti	teedeehitused	metsamaa ja tehiseveekogu
91	Seli karjäär	382 - Seli	Aktiivne	HARM-134	15.12.2015 - 15.12.2030	AS Kiviluks	ehitus, teedeehitused ja -remont	tehiseveekogu, osaliselt metsa- ja rohumaa
549	Seli II kruusakarjäär	382 - Seli	Aktiivne	HARM-077	18.06.2007 - 18.06.2022	AS Kiviluks	ehitus, teedeehitused ja remont	veekogu ja metsamaa
1420	Seli III kruusakarjäär	382 - Seli	Aktiivne	HARM-141	01.11.2016 - 31.10.2031	AS Kiviluks	ehitus, teedeehitused ja -remont	rohumaa
171	Seli II turbatootmisala	236 - Peningi	Aktiivne	HARM-026	04.12.2007 - 29.09.2050	AS Ahtol	Aiandus ja energeetika	Taastuv soo
957	Vaidasoo liivakarjäär	873 – Vaidasoo	Aktiivne	HARM-107	28.06.2010 - 28.06.2028	AS Tariston	teede-, keskkonna- ja üldehitus. Täiteliivteedemullete ehitusel ja pinnase täitetöödel	tehiseveekogu
307	Piuga kruusakarjäär	796 - Piuga	Aktiivne	HARM-104	27.10.2009 - 21.10.2034	AS YIT Eesti	ehitus, teedeehitused ja remont	metsamaa ja tehiseveekogu

1.5 Looduskeskkond

Rae vald asub Põhja-Eesti lavamaal, kus põhilisteks maastikureljeefi kujundajateks on oosid ehk vallseljakud ning künkad. Absoluutsed kõrgused jäävad enamasti 35 ja 50 m vahele. Valla lõunatipus asub kõrgeim punkt 53,4 m üle merepinna ning kirde osas madalaim punkt 33,7 m üle merepinna.

Valla territooriumile jäävad Paraspõllu looduskaitseala (KLO1000167), Limu raba hoiuala (KLO2000133), Kurna mõisa park (KLO1200378) ja Külma talu park (KLO1200373), Lehmja tammik (KLO1200454),

Mägimäni katsekultuur (KLO1200007) ning J.Raeda selektsiooniaed (KLO1200546). Lisaks asub valla territooriumil üks kohalik kaitstav objekt, milleks on Suursoo kadakas (KLO5000017) Suursoo külas. Registreeritud kaitsealuse liigi püsielupaiku asub valla territooriumil kokku 9.

[Maakatastrisse](#) kantud kõlvikutest ligi 32 % (6585 ha) on metsamaa, haritavat maad on samuti ligi 32 % (6539 ha), looduslik rohumaa moodustab ligi 13 % (2629 ha), õuema 6.5 % (1342 ha) ja muu maa 17 % (3582 ha) valla pindalast. Maa sihtotstarbe järgi on ligi 76 % maatulundusmaa ning 7 % elamumaa.

Vallas on kokku 2 looduslikku järve, 1 paisjärv ja 1 tehisjärv. Suurim järv on Vaskjala veehoidla (Vaskjala paisjärv), mille veepeegli pindala on 29.9 ha. Rae valla territooriumi läbivad jõgedest Leivajõgi ja Pirita jõgi ning ojadest Kurna oja, Laanõ oja ja Silmsi oja (Käpa jõgi).

2 Jäätmemajanduse õiguslikud alused

Rae valla jäätmekava tugineb mitmetele rahvusvahelistele, riiklikele ja omavalitsuse tasandi dokumentidele, mistõttu on jäätmekava koostamisel analüüsitud nii rahvusvahelisi, riiklikke kui kohalikke õigusakte, planeeringuid, arengukavasid.

2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu keskkonnapoliitika koosneb mitmesajast seadusandlikust aktist, jäätmehoolduse seisukohalt on olulisemad järgmised raamkõusimusi käsitlevad õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ (jäätmete raamdirektiiv), millega kehtestatakse õiguslik raamistik jäätmete käitlemiseks ühenduses.
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1013/2006 (jäätmeeveo määrus), millega kehtestatakse menetlused ja kontrollimeetmed jäätmesaadetistele olenevalt nende päritolust, sihtkohast ja marsruudist, veetavate jäätmete liigist ja käitlusviisist sihtkohas;
- 3) Euroopa Komisjoni otsus 2014/955/EL, millega kehtestatakse jäätmenimist.

Jäätmekäitlust käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Nõukogu direktiiv 1999/31/EÜ (prügiladirektiiv), millega sätestatakse tehnilised nõuded prügilatele ja erinõuded prügi vastuvõtmisele prügilates ning kehtestatakse prügilate kategooriad ladestatavate jäätmete tüübi alusel;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/59/EÜ, millega sätestatakse nõuded laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmisele sadamates;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta, millega sätestatakse nõuded õhku, vette või pinnasesse juhitava heite vältimiseks ja piiramiseks ning jäätmete tekke vältimiseks suurtes tööstuskäitistes.

Jäätmevooge käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/62/EÜ (pakendidirektiiv), millega sätestatakse nõuded pakendijäätmete vältimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu ning pakendite korduskasutamise kohta;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta;
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist;
- 6) Nõukogu direktiiv 96/59/EÜ polüklooritud bifenuülide ja polüklooritud terfenüülide (PCB/PCT) kõrvaldamise kohta;
- 7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 850/2004 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta;
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist;
- 9) Nõukogu direktiiv 87/217/EMÜ asbestist põhjustatud keskkonnareostuse vältimise ja vähendamise kohta.
- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise kohta.

2.2 Eesti õigusaktid

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmemajandusega seonduvat, on **jäätmeseadus**, milles on püstitatud üleriigilised jäätmehoolduse arendamise eesmärgid ja põhimõtted. Jäätmeseadusega määratud eesmärkide saavutamiseks ja jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse riigi ning kohaliku

omavalitsuse üksuse jäätmekavad. Vastavalt jäätmeseadusele on jäätmekäitluse planeerimine ja suunamine oma haldusterritooriumil omavalitsuste ülesanne.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerib jäätmete käitlemist **pakendiseadus**. Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Jäätmekäitluse järelevalve toimimist reguleerib **keskkonnajärelevalve seadus**, mis kehtestab riiklikku keskkonnajärelevalvet teostavate ja juhtivate ning riiklikule järelevalvele allutatud isikute õigused ja kohustused. Keskkonnajärelevalve seaduse järgselt on kohalik omavalitsusorgan või asutus üks keskkonnajärelevalve teostajatest.

2.3 Rae valla jäätmekäitlusalased õigusaktid

Kohaliku omavalitsuse erinevate õigusaktidega täpsustatakse jäätmehoolduse arendamise erinevaid aspekte.

Rae Vallavolikogu 19.03.2013 määrusega nr 99 on vastu võetud "Rae valla jäätmehoolduseeskiri". Jäätmehoolduseeskiri on kehtestatud eesmärgiga säilitada Rae vallas puhas ja tervislik elukeskkond ning vähendada jäätmete koguseid soodustades jäätmete taaskasutamist. Eeskiri määrab kindlaks jäätmehoolduse korraldamise nõuded Rae valla haldusterritooriumil ja on kohustuslik kõikidele juriidilistele ning füüsilistele isikutele.

2.4 Jäätmehoolduse arengudokumendid

2.4.1 Eesti keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 on riigi keskkonnavalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise aluseks, mille eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Jäätmete osas on strateegias püstitatud eesmärk, et aastal 2030 peab olema tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt peab olema vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Jäätmete ladestamise vähendamiseks, on esmaselt oluline vähendada märkimisväärselt jäätmeteket, kasutades sealjuures tõhusamalt loodusvarasid ja muid ressursse. Selleks on oluline katkestada seosed ühelt poolt jäätmetekke ja loodusvarade kasutamise ning teiselt poolt majanduskasvu vahel, see tähendab et majanduskasv ei tohi põhjustada loodusvarade kasutamise ja jäätmekoguste ning negatiivse keskkonnamõju suurenemist. Teiseks on oluline suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sealhulgas ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on ka vähendada jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes, mis ühtlasi väldib jäätmete käitlemisel õhku, vette ja pinnasesse sattuvate heitkoguste suurenemist. Strateegia alusel töötatakse välja konkreetsemad tegevused ja fikseeritakse need perioodiliselt koostatavas Eesti Keskkonnategevuskavas.

2.4.2 Riigi jäätmekava 2014-2020

Kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamise aluseks on Riigi jäätmekava. Riigi jäätmekava 2014–2020 on heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014. a korraldusega nr 256. Riigi jäätmekava kehtivust pikendati tagasiulatuvalt keskkonnaministri otsusega 25.02.2021 kuni uue riigi jäätmekava kehtestamiseni.⁶

Riigi jäätmekava 2014–2020 peaesmärk on jäätmekäitluse hierarhiat järgiv säästev jäätmehooldus. Jäätmekava strateegilised eesmärgid on püstitatud jäätmekäitluse hierarhiat silmas pidades. Iga strateegilise eesmärgi elluviimiseks vajalik tegevus on koondatud kolmeks meetmeks, kusjuures jäätmekavas on esitatud vaid meetme kirjeldus ning mõõdikud meetme elluviimise hindamiseks. Tegevus, selle tähtsajad ning teostajad esitatakse jäätmekava juurde kuulavas dokumendis "Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava".

Esimeseks strateegiliseks eesmärgiks on vältida ja vähendada jäätmeteket, sealhulgas vähendada jäätmete ohtlikkust. Olmejäätmete tekke kasvuprotsent peab jääma alla ½ sisemajanduse koguprodukti (edaspidi SKP) kasvuprotsendist ja pakendijäätmete tekke kasvuprotsent alla 2/3 SKP kasvuprotsendist.

Teiseks strateegiliseks eesmärgiks on võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil taaskasutada maksimaalsel tasemel. Ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist peab 2020. aastaks olema:

- 1) olmejäätmetel 50%;
- 2) pakendijäätmetel 60%;
- 3) biolagunevatel jäätmetel 13%;
- 4) ehitus-lammutusjäätmetel 70%.

Lisaks peab elektroonikaromude kogumise osakaal olema jäätmete kogumassist 65% ja kantavate patarei- ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist 45%.

Kolmandaks strateegiliseks eesmärgiks on vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet. Eesmärgiks on, et aastaks 2016 oleksid kõik suletud prügilad korrasstatud.

Riigi jäätmekava 2014–2020 juurde on koostatud ka dokument "Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava".

Peale uue riigi jäätmekava või valdkondliku tegevuskava (*uus riigi jäätmekava koostatakse ringmajanduse tegevuskava osana*) valmimist tuleb vajadusel ajakohastada ka kohaliku omavalitsuse jäätmekava.

2.4.3 Rae valla arengukava aastateks 2021-2030

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 kohaselt peab igal omavalitsusüksusel olema arengukava, milles määratletakse lühi- ja pikaajalise arengu eesmärgid ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused.

Rae valla arengukavas on seatud neli strateegilist eesmärki koos alaeesmärkidega. Jäätmemajandus kuulub strateegilise eesmärgi E1 alla – tänapäevane, kvaliteetne ja turvaline elukeskkond.

Alaeesmärgid (jäätmemajandusega seonduv on tähistatud **poolpaksus** kirjas):

- Planeerimistegevus on tasakaalustatud ja tulemuslik, arvestab piirkondlikke eripärasid, elanikkonna paiknemist ja omavalitsuse võimekust lisanduvatele elanikele avalikke teenuseid pakkuda.
- Taristu on tänapäevane ja elanike vajadustele vastav.
- Naaberomavalitsuste ja valla eri piirkondade vaheline teedevõrk on sidus ning ühistransport toimib hästi.

⁶

<https://dhs.riigikantselei.ee/avalikteave.nsf/documents/NT00377D4E?open&fbclid=IwAR2eUtvUVCcsf85qSpKGrvBFnQMTUcB4UXfStdXFlyLyx2CbrgU-xIVedQA>

- **Jäätmemajandus on korrastatud.**
- Looduskeskkonda ja loodusvarasid kasutatakse säästlikult.

Arengukava elluviimise tulemuslikkust hinnatakse kahe mõõdiku kaudu: elanikkonna rahulolu teenustega ning rahvastiku kontrollitud piirkonnapõhine juurdekasv. Elanikkonna rahuolu väljaselgitamiseks viiakse läbi rahulolu-küsitlusi, mis uurivad ka rahulolu jäätmemajanduse ja üldise keskkonnaga.

3 Jäätmekäitluse hetkeolukorra kirjeldus

3.1 Tekkivate jäätmete kogused liikide ja päritolu kaupa

Käesolevas jäätmekavas on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Rae Vallavalitsuse käsutuses olevat informatsiooni ja riikliku jäätmetestatistika ning -aruannete andmeid. Riiklik jäätmetestatistika andmebaas JATS koondab kokku tekitatud, kogutud ning käideldud jäätmekogused jäätmekäitlejate esitatud jäätmearuannete põhjal. Antud andmestik võimaldab anda ülevaadet, kui suur osa tekkivatest jäätmetest taaskasutatakse või kõrvaldatakse. Statistikat kogutakse jäätmeliikide kaupa omavalitsuse täpsusega ning võimalik on eraldi käsitleda tekkivaid jäätmekoguseid ettevõtetes ja majapidamistest.

Jäätmetestatistika võimaldab mõningaid andmeid ka jäätmete käitluse kohta, kuid kahjuks ei peegelda need täielikult tegelikku jäätmemajanduse olukorda omavalitsusüksustes. Peamiseks põhjuseks on, et jäätmekäitlejatel on küll kohustus pidada arvestust, millistest omavalitsustest jäätmeid vastu võetakse, kuid neil ei ole kohustust pidada eraldi arvestust selle kohta, millise omavalitsuse jäätmeid, millises koguses ja kuidas nad taaskasutavad. Taaskasutus jäätmeliikide lõikes kajastub jäätmekäitlejate jäätmevoogudes summaarselt, mitte üksikute omavalitsuste kaupa.

Omavalitsuse jäätmete koguteke on olnud perioodil 2015-2019 üsna hüplik ning selge trendita. Jäätmete transport sisse on aasta-aastalt märgatavalt suurenenud ning ka jäätmete taaskasutuse osas on näha tõusvat trendi. Suurima osa jäätmetekkest moodustavad erinevad ehitus- ja lammutusjäätmed 17 koodiga, kuid üsna suure osa moodustavad ka pakendijäätmed 15 01 koodiga – 2019. aastal moodustasid pakendijäätmed kogu valla jäätmetekkest 22%, millest 76% tulenesid ettevõtetelt. See on tõenäoliselt tingitud Rae vallas asuvate logistikafirmade rohkusest, mis tegelevad kaupade komplekteerimise, ladustamise, transpordi ja muu taolisega (näiteks Smarten Logistics, Rimi Eesti Food AS ja Maxima Eesti AS logistikakeskused)

Tabel 3. Jäätmete teke ja käitlemine (kõik jäätmeliigid) Rae vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

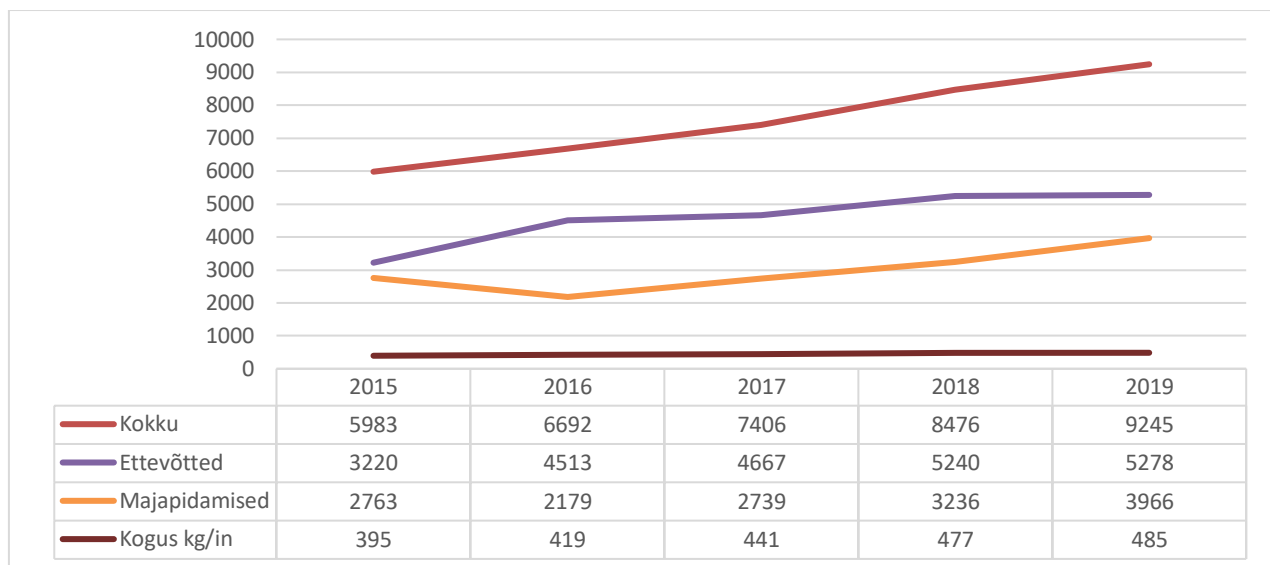
Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport sisse	Taaskasutatud	Määratlemata käitlemine	Transport välja
2015	106 014	6335	77 807	49	31 794
2016	55 927	14 764	35 504	323	40 781
2017	307 992	104 738	363 031	6249	45 578
2018	270 920	261 880	445 714	1619	53 468
2019	63 737	327 498	367 130	2495	42 648

3.2 Olmejäätmed

Olmejäätmed (jaotisekoodiga 20) on kodumajapidamiste jäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutusjäätmed, sealhulgas liigiti kogutud jäätmed. Olmejäätmetes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlikke jäätmeid. Olmejäätmed ei ole koostiselt ühtsed. Jäätmete koostise määravad paljud tegurid, nagu tarbimisharjumused, kohapealne sorteerimismäär, aastaaeg, elamutüüp, elanike sorteerimisteadlikkus ja nii edasi.

Riigi jäätmekavas 2014–2020 alusel on olmejäätmete tekkel otsene seos majandusolukorra ja üldise tarbimise tasemega – mida paremini läheb riigi majandusel ning seeläbi inimestel, seda enam tarbitakse erinevaid tooteid ja teenuseid. Suurema tarbimisega kaasneb ka suurem jäätmetekke. Seetõttu on jäätmetekke vähendamise aluseks elanikkonna teadlikkus, tarbimisharjumused ning olukord, kus inimestele on jäätmete sortimine ja ära andmine võimalikult mugavaks tehtud.

Jäätmeseaduse § 66 lõige 2 sätestab, et kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjäakide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo.

Joonis 2. Olmejäätmete koguteke Rae vallas aastatel 2015–2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmearuandluse põhjal on Rae vallas tekkinud olmejäätmete kogus nii ettevõtete kui majapidamiste arvestuses tõusnud. Olmejäätmete teke elaniku kohta on samuti mõnevõrra tõusnud. Olmejäätmete koguteke omavalitsuses on jäätmearuandluse põhjal olnud suurusjärgus 5983 - 9245 tonni. Jäätmetestatistika andmete põhjal toimub vallas ka olmejäätmete taaskasutus – 2019. aastal on ligi 79% kõikidest taaskasutatud olmejäätmetest moodustanud jäätmed koodiga 20 01 27* ohtlike aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud. Antud jäätmeliigi taaskasutamist teostati Tallinna ohtlike jäätmete kogumiskeskuses ettevõtte Epler & Lorenz AS poolt.

Eurostati⁷ andmetel tekkis 2019. aastal Eestis elaniku kohta keskmiselt 369 kilogrammi olmejäätmeid. Rae vallas kogutud olmejäätmete kogused ühe elaniku kohta on jäätmete kogutekke kohta arvatuna mõnevõrra suuremad kui Eesti keskmine – viimasel viiel aastal 395 – 485 kg/in kohta.

Tabel 4. Olmejäätmete teke (sh koguteke) Rae vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Kood	Jäätmeliik	2015		2016		2017		2018		2019	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
20 01 01	Paber ja kartong	51.4	317.0	391.3	51.7	296.7	61.1	511.3	90.6	479.4	24.4
20 01 02	Klaas	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	38.7	0.0	3.9	6.1
20 01 08	Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	4.6	227.0	324.6	0.0	172.2	100.1	839.5	202.9	544.5	289.4
20 01 10	Rõivad	0.0	0.0	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 11	Tekstiilid	0.0	0.0	37.3	0.0	50.6	0.0	47.0	0.0	45.8	0.0
20 01 13*	Lahustid	0.2	0.0	0.0	0.0	1.4	0.0	0.8	0.0	1.0	0.0
20 01 14*	Happed	0.0	0.0	0.0	0.0	8.6	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
20 01 19*	Pestitsiidid	1.1	0.0	1.2	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

⁷ Eurostat andmebaas: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cei_pc031/default/table?lang=en

Rae valla jäätmekava aastateks 2021–2026

20 01 21*	Luminestsentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	3.5	0.0	1.5	0.0	13.6	0.2	34.5	0.3	2.9	1.0
20 01 23*	Klorofluorosüivesinike sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud seadmed	0.2	1.7	1.2	1.7	0.2	1.3	0.0	2.5	4.7	0.6
20 01 25	Toiduõli ja -rasv	10.1	0.0	40.7	0.0	18.5	0.7	19.4	0.0	18.1	0.0
20 01 26*	Õli ja rasv, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 25	1.4	0.0	0.2	0.0	3.5	0.2	0.0	0.2	0.0	0.1
20 01 27*	Ohtlike aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud	29.4	0.0	103.8	0.0	313.8	4.5	15.4	4.6	10.1	23.3
20 01 29*	Ohtlike aineid sisaldavad pesuained	1.8	0.0	1.2	0.0	15.4	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
20 01 33*	Koodinumbritega 16 06 01*, 16 06 02* ja 16 06 03* nimetatud patareid ja akud ning sortimata patarei- ja akukogumid, mille hulgas on selliseid patareisid või akusid	4.7	0.0	2.6	0.0	26.7	0.1	4.5	2.8	11.0	1.5
20 01 34	Patareid ja akud, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 33*	0.0	0.0	0.0	0.0	11.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 35*	Ohtlike osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud väikesed kodumasinad, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	9.1	4.0	44.9	4.2	39.1	3.5	44.8	2.5	164.7	46.5
20 01 36	Kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	0.2	3.6	1.2	2.2	4.3	4.2	2.0	2.4	2.4	15.5
20 01 37*	Ohtlike aineid sisaldav puit	3.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 38	Puit, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 37*	0.0	0.0	1.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 39	Plastid	12.5	0.0	56.7	0.0	93.6	0.1	66.4	0.4	21.2	14.4
20 01 40	Metallid	0.0	4.8	13.3	5.7	6.6	10.7	0.0	20.5	2.2	5.8
20 01 96*	Psühhootroopse ja narkootilise toimega ravimid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 98*	Sortimata ravimikogumid	0.4	0.0	0.3	0.0	2.3	0.1	0.2	0.0	0.1	0.3

20 01 99	Nimistus mujal nimetamata muud jäätmed	44.8	0.0	14.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	19.4	8.5
20 02 01	Biolagunevad jäätmed	15.4	6.1	85.8	2.2	126.1	1.3	98.9	2.3	65.6	160.7
20 02 02	Pinnas ja kivid	8.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	3010.7	2186.6	3370.5	2099.4	3390.8	2509.5	3452.6	2867.8	3828.6	3206.2
20 03 07	Suurjäätmed	6.8	12.2	17.8	11.8	70.8	41.0	63.4	36.1	52.9	162.0
20 03 99	Nimistus mujal nimetamata olmejäätmed	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0

Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal (arvestades olmejäätmete hulka ka pakendijäätmed) on viimasel viiel aastal järk-järgult tõusnud. 2019. aastal moodustas liigiti kogutud olmejäätmete osakaal nende kogutekkest 70 %⁸. **Tegu on väga hea näitajaga.**

Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2019. aasta andmete alusel on esitatud järgnevas tabelis. Enamiku liigiti kogutud jäätmetest moodustavad pakendijäätmed ning neile järgnevad biolagunevad jäätmed ja ohtlikud jäätmed. Ülejäänud liigiti kogutud jäätmete osakaal jääb alla 1%.

Tabel 5. Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2019. aastal.

Jäätmeliik	Liigiti kogutud 2019. aastal tonnides	Liigiti kogutud jäätmete osakaal %	Arvestuslik segaolmejäätmetes ⁹ %	Arvutuslik kogus segaolmejäätmete hulgas, tonnides	Koguteke (teoreetiliselt olmejäätmete hulgas + liigiti kogutud), tonnides
Plast	35.6	0.2	17.83	1254.3	1289.9
Tekstiil ja rõivad	45.8	0.3	5.81	408.7	454.5
Biolagunevad jäätmed	1060.2	6.5	31.74	2232.8	3293.0
Klaas	10.0	0.1	6.43	452.3	462.4
Paber ja kartong	503.8	3.1	17.01	1196.6	1700.4
Puit	0	0.0	1.28	90.0	90.0
Metallid	8.1	0.0	2.33	163.9	172.0
Elektronika	17.8	0.1	0.89	62.6	80.4
Ohtlikud jäätmed	268.0	1.6	0.09	6.3	274.3
Pakendid	14080.6	86.4	31.65	2226.5	16307.1

Olmejäätmete sortimisel tekkekohas tuleb vastavalt keskkonnaministri 16.01.2007 määrusele nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" (edaspidi *sortimismäärus*) liigiti koguda vähemalt järgmised jäätmeliigid vastavalt jäätmenimistu jäätmeliikide või alajaotiste koodidele:

1) paber ja kartong (20 01 01);

⁸ Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal = liigiti kogutud jäätmed (B) x 100 / kogu jäätmete (A). A - kogu jäätmete. Liidetud kokku kõik olmejäätmed (koodiga 20)+ pakendijäätmed (koodiga 15 01); B – liigiti kogutud jäätmed. Liidetud kokku liigiti kogutud pakendid + liigiti kogutud olmejäätmed (süü ei kuulu segaolmejäätmed).

⁹ Arvutatud võttes arvesse SEI Tallinn "Segaolmejäätmete koostise uuringu" põhjal saadud tulemusi vastavalt Eesti keskmisele (arvestades, et Rae vald koosneb nii linnalisest kui maapiirkondadest. https://www.envir.ee/sites/default/files/sortimisuuringu_lopparuanne.pdf

- 2) **plastid (20 01 39);**
- 3) **metallid (20 01 40);**
- 4) **klaas (20 01 02);**
- 5) **biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);**
- 6) **biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08);**
- 7) bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- 8) pakendid (15 01), sealhulgas **paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02),** puitpakendid (15 01 03), **metallpakendid (15 01 04),** komposiitpakendid (15 01 05), **klaaspakendid (15 01 07),** tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;
- 9) puit (20 01 38);
- 10) tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- 11) suurjäätmed (20 03 07);
- 12) probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);
- 13) ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga "*" tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

Kohaliku omavalitsuse üksus peab *sortimismääruse* § 4 lg 1² järgi korraldama vähemalt nende jäätmeliikide liigiti kogumise, mis on eelnevas loetelus märgitud **poolpaksus kirjas**. Riikliku jäätmetatistika andmete kohaselt on viimasel viiel aastal Rae vallas kogutud kõiki poolpaksus kirjas välja toodud jäätmeliike.

3.3 Pakend

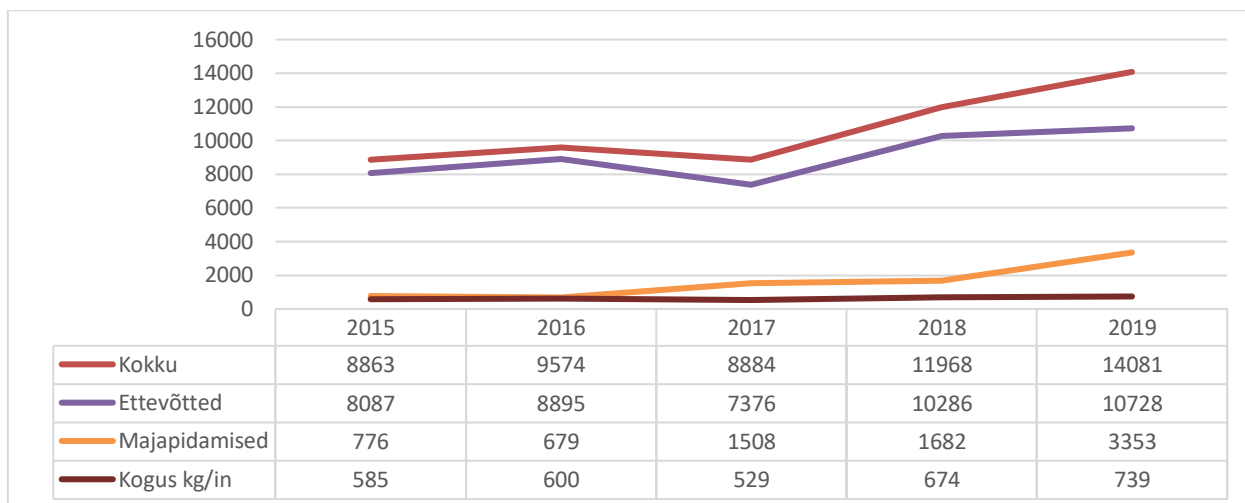
Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks selle kauba olulusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorrapakendeid.

Pakendijääde on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeks. Pakendijäätmeteks ei loeta pakendi ja pakendimaterjali tootmisel tekkinud jääke.

Pakendiseadus kehtestab nõuded pakendi ja pakendijäätmete kasutamisele, soodustades sellega pakendi või pakendimaterjali ringlust ja taaskasutamist. Pakendid ja nendest tekkivad jäätmed on üheks oluliseks aspektiks, millele viimasel ajal tähelepanu on pööratud. Suur osa pakendijäätmetest on ühekorrapakendid, mille taaskasutamise süsteem ei ole veel välja kujunenud. Korraldatud on alkoholi- ja joogipakendite (klaas-, plast- ja metallpakendite) kogumine, sorteerimine ja taaskasutamine, millele andis tõeke Pakendiaktsiisi seadus ja pakenditele kehtestatud tagatisraha süsteem (niinimetatud pandipakendid).

Pakendijäätmed moodustavad olulise osa olmejäätmetest ja prognooside kohaselt pakendijäätmete osatähtsus kasvab. Sihtasutus Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse uuringutulemuste põhjal arvutatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 31.65%. Pakendijäätmete koguteke omavalitsuses on sellest lähtuvalt 2019. aastal olnud 16 307 tonni.

Jooniselt 3 on näha, et pakendijäätmete teke on Rae vallas kasvutrendis. Seda mõjutab nii järjest suurenev ettevõtete ja elanike arv kui ka sortimisharjumuste paranemine. Arvestades järjest suurenevat pakendite tarbimist on oodata ka edasiseks perioodiks pakendijäätmete tekke kasvu.

Joonis 3. Pakendijäätmete teke Rae vallas 2015-2019. Allikas: Keskkonnaagentuur

Rae vallas koguti 2019. aastal pakendijäätmeid 14 081 tonni. Pakendijäätmete osakaal kõigest liigiti kogutud olme- ja pakendijäätmetest on 2019. aastal olnud u 86 % ehk valdava osa liigiti kogutud jäätmetest moodustavad just pakendijäätmed. Eriliigiliste pakendite hulk moodustab kogu pakendijäätmete hulgast 94%, **mis on väga hea näitaja**. Antud näit on kõrge nii ettevõtete kui majapidamiste jaotuses, vastavalt 95% ja 93%. Samas on alljärgnevast tabelist näha, et 2019. aastal moodustas üle veerandi kogu liigiti kogutud pakendijäätmetest puitpakendid. Puitpakendeid võtab vastu peamiselt ettevõtte Evales Eesti OÜ. 2019. aastal võttis ettevõtte vastu 5230 t puitpakendeid, seevastu Jüri jäätmejaam ja Järveküla jäätmepunkt antud jäätmeliike 2019. aastal vastu ei võtnud. Tõenäoliselt on Evales Eesti OÜ vastuvõetud pakendijäätmete osas deklareeritud ka teiste omavalitsuste elanikelt vastuvõetud puitpakendid Rae valla elanike alla, mis tõstab mõnevõrra eriliigiliste pakendite osakaalu tegelikkusest suuremaks.

Tabel 6. Rae valla pakendijäätmete teke jäätmearuandluse kohaselt aastatel 2015–2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2015		2016		2017		2018		2019	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	5085.7	88.0	5425.0	0.1	2866.5	5.4	5808.7	41.7	6267.4	1287.0
15 01 02	Plastpakendid	726.5	8.6	806.5	0.0	767.3	2.5	811.0	309.6	1025.2	297.7
15 01 03	Puitpakendid	1364.8	300.4	2204.5	348.2	2575.2	1348.1	2431.0	1074.1	2096.2	1286.4
15 01 04	Metallpakendid	16.7	0.0	24.4	9.2	163.4	0.1	401.3	0.4	640.7	19.1
15 01 06	Segapakendid	668.1	365.0	282.3	305.8	671.4	73.3	506.1	104.8	590.8	238.0
15 01 07	Klaaspakendid	66.3	13.8	77.5	15.8	80.2	78.3	283.1	151.0	69.4	224.1
15 01 10*	Ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastatud pakendid	158.8	0.0	74.7	0.0	251.5	0.7	44.7	0.3	38.2	0.6

3.4 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed on aeroobselt või anaeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp ning biojäätmed, mille alla kuuluvad aia- ja haljastujäätmed, kodumajapidamises, jaemüügikohas, toitlustusasutuses ja toiduainetööstuses tekkinud toidu- ja köögijäätmed.

Säästva Eesti Instituudi läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eesti keskmisena 31.74%. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks olmejäätmete hulgast tuleb biojätmed eraldi koguda ning suunata kompostimisele.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist. Riigi jäätmekava alusel pidi biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist 2020. aastaks olema 13%. Aastal 2018 oli ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist 5%, mis jäi samale tasemele 2011. aasta baastasemega. Seega võib eeldada, et sihttasel aastaks 2020 ei saavutatud ning biojätmete lahuskogumine ja kompostimine vajab jätkuvalt propageerimist.

Riikliku jäätmetatistika kohaselt on Rae vallas biojätmete liigiti kogutud kogus viimasel viiel aastal olnud vahemikus 253-1144 tonni. Suurima osa moodustavad ettevõtelt kogutud köögi- ja sööklajajätmed koodiga 20 01 08. Aia- ja haljastujätmeid on samuti vastu võetud peamiselt ettevõtelt. Elanikelt kogutud aia- ja haljastujätmete kogused on jäänud vahemikku 1-6 tonni, üksnes 2019. aastal on elanikelt kogutud rekordilised 160 tonni aia ja haljastujätmeid. Kuni 2019. aastani korraldati kevadeti ja sügiseti vallas haljastujätmete kogumisringe, kuid 2019. aastal avati Jüri jäätmejaam ning sellega tekitati elanikele võimalus ise haljastujätmeid sobival ajal ära viia. Jüri jäätmejaama avamisega lõpetati ka kogumisringide tegemine.

Tõenäoliselt on siiski vallas tekkivate biojätmete kogus märgatavalt suurem, sest kohalik majapidamistes toimuv kompostimine ei kajastu jäätmetatistikas, samuti satub jätkuvalt suur osa majapidamiste biojätmetest segaolmejäätmete hulka. Jäätmetatistikas ei kajastu biolagunevate köögi- ja sööklajajätmete taaskasutamist. Aia- ja haljastujätmeid on taaskasutatud viimase viie aasta jooksul üksnes 2018. aastal 0.7 tonnises koguses.

Biolagunevate jäätmete segaolmejäätmete sekka sattuvate koguste vähendamiseks tuleb propageerida nende kohapealset komposteerimist ja arvestada sellega, et juba alates 01. jaanuarist 2008. aastast on haljastujätmete panek olmeprügi hulka keelatud. Lisaks rakendub tõenäoliselt alates 2023. aasta 31. detsembrist biojätmete kogumiskonteineri omamise kohustus majapidamistele, kel puudub kompostimisvõimalus.

3.4.1 Kalmistujätmed

Kalmistutel tekkivad jätmed sisaldavad väga suures ulatuses biolagunevaid haljasjätmeid. Rae haldusterritooriumil asuvad valla hallatavad Jüri kalmistu ja Aruküla kalmistu. Lisaks asub valla territooriumil Jüri kirik ja kirikuaed, mida haldab kiriku kogudus.

Kalmistutel on eraldi konteinerid haljastujätmete ja segaolmejäätmete tarbeks. Kalmistul kogutud haljastujätmed kogutakse kokku ning suunatakse edasisele käitlemisele AS-i Tallinna Jätmete Taaskasutuskeskus.

3.5 Ehitus- ja lammutusjätmed

Ehitus- ja lammutusjätmed on jätmed, mis tekivad ehitiste või nende osade rajamisel, lammutamisel, renoveerimisel või restaureerimisel.

Ehitusjätmete hulka kuuluvad puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jätmed, sealhulgas need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jätmeid ning väljaveetav pinnas, mis tekib ehitamisel ja remontimisel (edaspidi ehitamisel) ning mida ehitusobjektile tööde tegemiseks ei kasutata.

Riiklikuks eesmärgiks 2020 aastaks oli, et ehitus- ja lammutusjätmete taaskasutuse osakaal nende jätmete kogumassist oleks vähemalt 75%. Tegu on ühe vähestest riiklikutest jäätmemajanduslikest eesmärkidest, mis on täidetud (2018 aastal oli näitaja 84%).

Liigiti kogutud ehitusjätmed on viimasel viiel aastal kogu ehitusjätmete tekkest moodustanud 86- 98%, **mis on väga hea näitaja**. Ehitus- ja lammutusjätmete tekitajaks on eelkõige ettevõtted. Ehitus- ja lammutusjätmete teke on olnud ebastabiilne, kuna see sõltub konkreetsetel ehitus- ja lammutusobjektide esinemissagedusest konkreetsetel aastatel. Aastane jäätmekogus on jäänud viimasel viiel aastal vahemikku 21 855 – 272 154 tonni.

2019. aastal tekkis Rae vallas kokku 26 652 tonni ehitus-lammutusjätmeid, lisaks transporditi valda 317 477 tonni ehitus- ja lammutusjätmeid. Kokku taaskasutati valla territooriumil 351 385 tonni ehitus- ja lammutusjätmeid, millest suurima osa moodustasid jätmed koodiga 17 05 04 kivid ja pinnas. Omavalitsuse territooriumil asub jäätmekava koostamise perioodil neli Keskkonnaregistrisse registreeritud pinnasetäitekohta, kus toimub ehitusjätmete taaskasutamine. Lisaks taaskasutatakse ehitus- ja lammutusjätmeid Venekülas asuva Tondi-Väo III lubjakivikarjääri korrastamistöodel ning Vaidasoo külas asuva Vaidasoo karjääri korrastamistöodel.

Alates 2020. aastast tuleb jäätmeseaduse kohaselt ehitus- ja lammutusjätmeid taaskasutada vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jätmete kogumassist kalendriaastas. Samas ei ole antud nõuet võimalik hinnata kuivõrd jäätmetestatistika ei kajasta kui palju konkreetsest omavalitsuses tekkinud jätmetest läks taaskasutusse teistes omavalitsustes.

Jäätmearuannete kohaselt Rae vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjätmete liigid ja kogused on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 7. Rae vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjätmed aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2015		2016		2017		2018		2019	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
17 01	Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted	5258.4	174.8	2724.6	31.5	6470.8	22.8	23157.7	17.4	9978.3	43.1
17 02 01	Puit	651.1	15.0	668.1	12.0	877.8	1.6	972.7	5.8	780.3	25.5
17 02 02	Klaas	43.4	0.0	68.0	0.4	43.3	5.1	73.4	0.9	174.8	14.1
17 02 03	Plastid	6.5	0.0	0.2	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	4.1	0.0
17 03	Bituumenitaolised segud	1022.0	0.3	1747.3	0.0	6329.9	0.2	13938.0	140.0	577.7	0.0
17 04	Metallid (sealhulgas sulamid)	1738.2	771.3	2951.4	2285.3	3185.4	2155.1	7268.5	914.5	5658.4	1128.0
17 05	Pinnas, kivid ja süvenduspinnas	63527.4	496.8	8263.3	112.6	245548.7	29.3	180256.6	169.1	4234.5	84.8
17 06	Asbesti sisaldavad isolatsiooni- ja ehitusmaterjalid	15.0	6.2	49.1	5.1	118.4	20.6	80.5	8.4	34.4	36.3
17 08 02	Kipsipõhised ehitusmaterjalid, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 08 01*	46.1	0.0	6.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3	0.6
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht, mida ei ole nimetatud koodinumbritega	2173.6	210.1	2685.9	241.2	5333.3	181.0	4618.6	110.3	3575.9	285.7

17 09 01*, 17 09 02* ja 17 09 03*											
Ohtlikud ehitusjäätmed ¹⁰	3001.0	0.0	2.2	0.0	1830.2	0.0	4427.3	0.5	14.1	0.0	

Võib eeldada, et tekkivad ehitus- ja lammutusprahi kogused on suuremad kui ametlikus statistikas kajastub, kuna eeskätt majapidamistes tekkivatest ehitusjäätmetest käideldakse suur osa segaolmejäätmetena või taaskasutatakse kohapeal. Jätakuvalt esineb ehitusjäätmete osas ka probleem, et need viiakse asulate äärsetele tühermaadele, metsa või esimesse vedajale sobivasse kohta. Sellist käitumist esineb küll aasta-aastalt vähem, kuid probleem on olemas ja sellega tuleb järjepidevalt tegeleda.

Lisaks tuleb jätkata kontrolli tugevdamist tekkivate, ladustatavate ja taaskasutatavate jäätmete üle. Kuna ehitus- ja lammutusjäätmete teke sõltub suuresti ehitustegevuse aktiivsusest, mis on sõltuvuses majanduslikust heaolust, on oodata ka edaspidi ehitus- ja lammutusjäätmete koguse osas ebastabiilsust.

3.6 Ohtlikud jäätmed

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis oma kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Ohtlike jäätmete teke ja käitlemine on kajastatud järgmises tabelis. Ohtlike jäätmete teke on viimasel viiel aastal olnud üsna hüplik ning selget trendi ei eristu. Lisaks transporditakse üsna suur osa ohtlikest jäätmetest valda sisse. Valla territooriumil tegeletakse ka ohtlike jäätmete taaskasutamisega. Ohtlike jäätmete taaskasutusega tegelevaks ettevõtteks on näiteks Lagedi alevikus asuv OÜ Formet Grupp, kes tegeleb romusõidukite lammutamisel tekkinud õlijäätmete taasväärtustamisega ning Soodevahe külas asuv Tallinna ohtlike jäätmete kogumiskeskus, mida käitab AS Epler & Lorenz.

*Tabel 8. Rae vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ohtlikud jäätmed (kõik * jäätmekoodid) aastatel 2015-2019 tonnides ning nende käitlemine. Allikas: Keskkonnaagentuur.*

Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport sisse	Taaskasutatud	Transport välja
2015	4116	3716	1168	789
2016	1561	355	1642	2915
2017	5247	2270	1086	1747
2018	9062	2808	3481	13706
2019	4068	3035	3427	3134

Tavaliselt kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed on:

- 1) aegunud ravimid;
- 2) kodukemikaalid;
- 3) vanaõli, õlised kaltsud, õlifiltrid;
- 4) värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäägid;
- 5) väetised ja pestitsiidid;
- 6) rotimürk jm biotsiidid;
- 7) kompaktlambid (ehk säästupirnid), päevavalguslambid;
- 8) patareid ja akud.

Rae vallas moodustavad elanike ohtlikud jäätmed 2019.a andmete järgi peamiselt asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid, ohtlikke aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud ning pliikud. Seoses elanike

¹⁰ Kõik tärniga (*) ehitus- ja lammutusjäätmed (v.a asbesti sisaldavad ehitusjäätmed)

sorteerimisharjumuste paranemisega võib edaspidiseks oodata pigem ohtlike jäätmete koguse pidevat vähest tõusu.

Vanaõli jäätmete teke on kajastatud järgnevas tabelis. Vanaõli jäätmetest toimub taaskasutus peamiselt mootori-, käigukasti- ja määrdeliijäätmetele ning taaskasutusega tegeleb OÜ Formet Grupp. Omavalitsusest transporditakse välja peamiselt erinevad õlipüünisejätmed.

Tabel 9. Rae vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) vanaõli jäätmed aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2015	2016	2017	2018	2019
13 01	Hüdraulikaõlijätmed	1.8	0.0	0.0	6.9	0.4
13 02	Mootori-, käigukasti- ja määrdeliijätmed	80.7	112.7	553.3	150.3	204.7
13 03	Isolatsiooni- ja soojusvahetusvanaõlijätmed	0.0	0.0	0.8	0.2	0.0
13 05	Õlipüünisejätmed	6.8	30.1	223.4	121.7	145.4
13 07	Vedelkütusejätmed	339.3	87.1	1.0	0.0	0.3
13 08	Nimistus mujal nimetamata õlijätmed	6.5	25.9	11.8	14.9	12.2

Ohtlikke jäätmeid tuleb hoiustada nii, et need ei reostaks pinna- või põhjavett ega põhjustaks teisi keskkonnakahjustusi. Vedelaid ohtlikke jäätmeid peab säilitama kindlalt suletavates kogumismahutites, mis välistab nende sattumise maapinnale, põhjavette või kanalisatsiooni.

3.7 Romusõidukid ja vanarehvid

Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" kehtestab nõuded romusõidukite lammutamiseks ja käitlemiseks ning seab tingimused lammutuskodadele. Mootorsõidukid ja nende osad kuuluvad jäätmeseaduse mõistes probleemtoodete hulka. Probleemtooted on tooted, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada nii ohtu tervisele kui ka keskkonnoahtu, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist.

Romusõiduk tuleb üle anda tootja või tootja esindaja määratud kogumispunkti või uue sõiduki ostmise korral müügikohta või vanametalli kogumispunkti. Rae vallas asub üks registreeritud autolammutuskoda, OÜ Formet Grupp Lagedi alevikus.

Tabel 10. Rae vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) romusõidukid ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sealhulgas liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed 16 01 (välja arvatud 16 01 03)	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtted	510	1144.8	473.7	564.7	523.9
Majapidamised	67.3	217.6	139.3	62.8	112.9

Vanade autorehvide kogumise nõuded määrab Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 80 "Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord".

Vanad autorehvid saab ära anda rehvi ettevõttesse üks-ühele uute rehvide ostmisel. Samuti on võimalik eraisikul rehve üle anda MTÜ Rehvinglus autorehvide kogumispunktides. Rae vallas asub üks MTÜ Rehvinglus kogumispunkt. Selleks on Rehvipunkt OÜ Jüri alevikus, aadressil Mõisa tee 5. Lisaks saab iga elanik korraga kuni 8 vanarehvi tasuta ära anda ka Jüri jäätmejaama.

Tabel 11. Vanarehvide teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Rae vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Vanarehvid - 16 01 03	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtted	606.1	120.1	117.2	66.6	16.4
Majapidamised	0	0	1.1	0.1	65.9

Vanarehvide osakaal jäätmetekkes tõenäoliselt tõuseb lähiajal seoses autostumise kasvuga. Samas on oodata ka rehvide taaskasutamise suurenemist, seoses vanarehvide vastuvõtmise ja taaskasutamise süsteemi arenemisega.

3.8 Elektri- ja elektroonikaseadmed

Elektri- ja elektroonikaseadmete romud on üks kiiremini kasvavaid jäätmevooge. Need jäätmeliigid sisaldavad väärtuslikke metalle, kuid samas hulgaliselt ka äärmiselt keskkonnaohtlikke komponente nagu elavhõbe, tina, kaadmium, freoonid jne. Riiklikuks 2020. aastaks seatud eesmärgiks oli, et elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist ei tohi ületada 65 %. Aastal 2018 oli tegelik tase 63 %.

Elektroonikaromude teke Rae vallas on olnud viimasel viiel aastal ebastabiilne ja ilma selge trendita.

Tabel 12. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Rae vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Elektri- ja elektroonika-seadmete ning muude seadmete ja aparatuuride jäätmed - 16 02	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtted	86.6	63.7	185.6	14.1	71.4
Majapidamised	3.2	2.3	8.1	0.8	5.4

Elektri- ja elektroonikaseadmete romude koguste osas on tulevikus oodata koguste kasvu nii tänu paranevale kogumissüsteemile kui elektroonikaseadmete suuremale kasutamisele ja sellega kaasnevale seadmete vananemisele.

3.9 Reoveesete

Reovee käitlusel tekib jäätmena reoveesete. Viimasel viiel aastal on Rae vallas tekkinud reoveesetet u 5 - 211 tonnises koguses. Viimasel kahel aastal on reoveesetet tekkinud kordades rohkem kui varasematel aastatel. Viimasel kahel aastal on jäätmetatistika andmetel hakatud märgatavas koguses reoveesetet ka taaskasutama.

Tabel 13. Reoveesette (jätmed koodiga 19 08) teke ja käitlus Rae vallas 2015-2019 aastal. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Taaskasutatud	Transport välja
2015	4.8	0.0	4.8
2016	68.5	0.0	70.6
2017	85.4	18.4	63.5
2018	211.2	114.6	91.1
2019	200.1	151.0	161.2

Reoveesette taaskasutamisega (kompostimisega) tegeletakse Vaida reoveepuhasti territooriumil, mida opereerib ettevõtte AS ELVESO. Ettevõttel on keskkonnaloa alusel õigus kompostida aastas 250 tonni reoveesetet. Lisaks tegeletakse reoveesette kompostimisega Lagedi alevikus asuval Tehase tee/Tööstuse 7 jäätmekäitluskohas, mida opereerib Eesti Keskkonnateenus AS. Keskkonnaloa alusel on ettevõttel õigus kompostida 15 000 tonni olmereovee puhastusseteid aastas.

3.10 Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed

Tervishoiujäätmed on nii inimese kui ka loomade tervishoiu, ravimise ning hooldusega seotud asutustes tekkivad jäätmed. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohtlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Valla territooriumil asub kaks perearstiteenust pakkuvat asutust: Jüri Tervisekeskus ja Peetri Perearstikeskus. Kokku on vallas kuus perearsti nimistut. Hambaraviteenuseid osutatakse Jüri alevikus ja Peetri alevikus. Valla territooriumil asub kolm apteeki, neist 2 Jüri alevikus ja 1 Peetri alevikus. Veterinaarteenuseid osutatakse Jüri alevikus.

Tervishoiuasutused (sh ka veterinaarasutused) peavad välja töötama sisemised juhised jäätmete liigiti kogumiseks ja edasiseks käitlemiseks. Jäätmed tuleb pakkida tekkekohas ja viia tekkekohast pakituna tervishoiuasutuse jäätmehoidlasse kuni üleandmiseni vastavat luba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohtlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Vaadeldaval perioodil (2015–2019) on Keskkonnaagentuuri andmetel tervishoiuteenuste jäätmete teket Rae vallas olnud vahemikus 4.7 – 80.5 tonni. Perearsti- ja hambaraviteenust osutavatest asutustest antakse tekkinud meditsiinilised riskijäätmed üle jäätmekäitlejatele edasiseks käitlemiseks.

Seoses rahvastiku vananemisega ja jäätmetekitajate üle kontrolli saavutamiselega võib järgneviks kümneks aastaks prognoosida mõningast raviasutustes tekkivate jäätmete kasvu.

Loomahaiguste uurimisel, diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed (kood 18 02) tuleb samuti üle anda vastavat keskkonnaluba omavale isikule. Sellised jäätmed peaksid saama käideldud samal viisil inimeste raviasutuste- ja haiglajäätmetega. Jäätmearuandluse andmetel on Rae vallas tekkinud 18 02 koodiga jäätmeid üksikutel aastatel – 2016. aastal 13.9 tonni ja 2018. aastal 0.5 tonni. Ülejäänud perioodil (2015-2019) antud jäätmeliiki ei ole tekkinud.

3.11 Tööstusjäätmed

Rae vallas asub mitmeid logistikafirmasid, mis tegelevad kaupade komplekteerimise, ladustamise, transpordi ja muu taolisega. Nendest suurimad on näiteks Smarten Logistics, Baltic Logistic Solutions, Ace Logistics ning lisaks Rimi Eesti Food AS ja Maxima Eesti AS logistikakeskused. Sellest tulenevalt on jäätmetestatistikas märgata väga suurt ettevõtelt kogutud pakendijäätmete osakaalu. Suurima osa pakendijäätmetest moodustavad logistikafirmadele omased paber- ja kartongpakendid ning puitpakendid, millest tõenäoliselt olulise osa moodustavad euroalused.

Olulisteks tekkivateks tööstusjäätmeteks on muuhulgas ka erinevad ehitus- ja lammutusjäätmed, metallide ja plastide mehaanilisel vormimisel ning füüsikalisel ja mehaanilisel pinnatöötlemisel tekkinud jäätmed ning puidu töötlemise ning plaatide ja mööbli tootmise jäätmed.

Tööstusjäätmete teke sõltub suuresti vallas tegutsevate ettevõtete arengutest ning nende teket ei ole võimalik valla jäätmekavas prognoosida. Ettevõtted vastutavad ise oma jäätmete õiguspärase käitlemise eest.

3.12 Jäätmete kogumine ja käitlus

3.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega

Rae vald on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga. Omavalitsus on määranud jäätmeveo piirkonnad, jäätmeveo teenustasu piirmäärad ja jäätmeveo tüüptingimused ning on korraldanud avaliku konkursi jäätmevedajate leidmiseks.

Rae vallas on korraldatud segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete ning suurjäätmete kogumine valla territooriumil asuvatelt füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt. Rae valla haldusterritoorium moodustab ühe jäätmeveo piirkonna. Jäätmeveo ainuõigus on perioodil 01.01.2017 –

31.12.2021 AS-I Eesti Keskkonnateenused. Jäätmeveo ainuõigus tähendab seda, et veopiirkonnas võib olmejäätmete kogumise ja äraveo teenust osutada üksnes ainuõiguse saanud jäätmevedaja ning teised jäätmevedajad ei tohi antud veopiirkonnas teenuseid osutada. Korraldatud jäätmeveoga loetakse automaatselt liitunuks kõik piirkonnas asuvad jäätmevaldajad, nii eramajade omanikud, korteriühistud kui ka ettevõtjad.

Rae vallas asub **Jüri jäätmejaam** (<https://jaatmejaam.rae.ee/>), kus võetakse muuhulgas vastu ohtlike jäätmeid ja elektri- ja elektroonikajäätmeid. Lisaks on võimalik ohtlike jäätmeid ja elektri- ja elektroonikajäätmeid viia Vaida alevikus asuvasse ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse. Ohtlikele jäätmetele korraldatakse ka iga-aastaseid kogumisringe (kevadeti). Patareide kogumiskastid asuvad kohalikes kauplustes, Rae vallamajas ja spordikeskuses ning Lagedi ja Vaida keskusehoonetes. Ravimijäätmeid saab üle anda apteekidesse.

Valla suuremates piirkondades on rajatud avalikud pakendite kogumispunktid koos kogumiskonteineritega eri liiki pakendite kogumiseks ehk nn keskkonnajaamad, kus saab tasuta ära anda segapakendeid, paberit, pappi ja kartongi ning klaaspakendi jäätmeid. Jäätmejaamade ja pakendijäätmete kogumiskonteinerite andmed on leitavad <https://kuhuvii.ee> ja [valla kodulehel](#).

Rae vallal puudub võimalus haljastujäätmete kompostimiseks. Elanikud saavad haljastujäätmeid tasuta üle anda Jüri jäätmejaama ning Järveküla jäätmepunkti, kust need suunatakse edasisele käitlemisele. Eramajades kompostitakse haljastujäätmeid oma kinnistu piires.

3.12.2 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Pakendiseadus lähtub tootjavastutuse põhimõttest, mis tähendab, et pakendiettevõtjad (pakendajad, maaletoojad, sisuliselt ka kaubandus) on kohustatud tasuta tagasi võtma kõik pakendid, mis on turule toodud. Pakendiseaduse § 20 alusel on pakendiettevõtja, kes müüb pakendatud kaupa lõppkasutajale või tarbijale, kohustatud lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdud kauba müügipakendi ja -pakendijäätmed. Tagasivõtmise nõue hõlmab vaid pakendit, mille tüüp, kuju ja suurus vastavad selles müügikohas müüdava kauba pakendile ja selle kauba müüja poolt üleantava kauba pakendile. Sellest tulenevalt peab olema müügikohtades informatiivne teade tarbijatele pakendi tagasivõtmise kohast (lähima pakendijäätme vastuvõtupunkti või konteineri asukoht).

Ettevõtte võib pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist korraldada ise või delegeerida oma kohustused akrediteeritud tootjavastutusorganisatsioonidele, kes korraldavad pakendikonteinerite paigalduse ja tühjendamise.

Pakendiseaduse kohaselt on tarbija kohustatud pakendi ja pakendijäätmed tagastama tühjalt ja liigiti sordituna vastavalt kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjas kehtestatud korrale ja pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni nõuetele.

Pakendiseaduse alusel on akrediteeritud üks tagatisrahaga pakendite kogumisega tegelev taaskasutusorganisatsioon (Eesti Pandipakend OÜ) ja kolm peamiselt konteinerite kaudu kogutava muu müügipakendiga tegelevat taaskasutusorganisatsiooni - MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus (EPR) ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO).

Eesti Pandipakendi andmetel (02.03.2021) asuvad pandipakendi tagastuspunktid Rae vallas:

- Peetri Selver, SELVER AS, Peetri alevik
- Peetri Konsum, VÕRU TÜ, Peetri alevik
- Tanker Tehasepood, TANKER BREWEY OÜ,
- Jüri kauplus, OG ELEKTRA AS, Jüri alevik
- Jüri Konsum, HARJU TÜ, Jüri alevik
- Vaida kauplus, HARJU TÜ, Vaida alevik

Rae vallas asuvate pakendikonteinerite asukohad (seisuga 02.03.2021) on esitatud alljärgnevas tabelis. Pakendikonteinerite asukohad on leitavad ka <https://kuhuviia.ee> ja valla kodulehel asuva [kaardirakenduse](#) kaudu.

Tabel 14. Pakendikonteinerite paiknemine Rae vallas pakendiorganisatsioonide kodulehtede ja valla kodulehe alusel (seisuga 24.02.2021)

Pakendi-organisatsioon	Objekti aadress	Konteiner (m3)	Liik
EPR	Aaviku küla, Ühistu tee 1	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Aaviku küla, Ühistu tee 1	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Aruvalla küla, Aruvalla	2,5 m3 metallkonteiner	Segapakend
EPR	Aruvalla küla, Mõisamäe	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Assaku alevik, Assaku	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Järveküla, Järveküla	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Järveküla, Järveküla	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Järveküla, Männi 6	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Järveküla, Männi 6	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Järveküla, Turu tee 25	2,5 m3 metallkonteiner	Segapakend
EPR	Järveküla, Turu tee, 25	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Jüri alevik, Ehituse 20	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Jüri alevik, Ehituse 20	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Jüri alevik, Ehituse 6	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Jüri alevik, Ehituse 6	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Jüri alevik, Tammiku tee 15	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Jüri alevik, Tammiku tee 15	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Jüri alevik, Tammiku tee 15	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Jüri alevik, Tammiku tee 21	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Jüri alevik, Tammiku tee 21	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Jüri alevik, Traavi tn 5	4,50 m3 metallkonteiner	Segapakend
EPR	Jüri alevik, Traavi tn 5	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Lagedi alevik, Betooni 17	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Lagedi alevik, Jõe 2	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Lagedi alevik, Jüri tee 14	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Lagedi alevik, Jüri tee 14	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Lagedi alevik, Kooli tn 18b	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Lagedi alevik, Kooli tn 18b	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Limu küla, Limu	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Limu küla, Limu	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Patika küla, Patika	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Patika küla, Patika	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Patika küla, Patika	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Peetri alevik Kodu tee 1	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Peetri alevik, Kodu tee 1	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Peetri alevik, Vägeva 9	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Peetri alevik, Vägeva 9	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Peetri alvik, Veesaare 2	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Pildiküla, Kaevu tee 7	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Pildiküla, Kaevu tee 7	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend

Rae valla jäätmekava aastateks 2021–2026

EPR	Rae Küla	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Rae Küla	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Rae Küla, Rae küla	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Salu küla, Aruvalla-Jägala tee	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Salu küla, Aruvalla-Jägala tee	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Seli küla, Seli infotahvel	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Seli küla, Seli infotahvel	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Suursoo	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Vaida alevik, Veetilma tn 2	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Vaida alevik, Piibelehe tn 6	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Vaida alevik, Vaida-Urge tee	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Vaida alevik, Vaida-Urge tee	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Vaida alevik, Veetilma tn 2	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Vaidasoo küla, Kivita	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Vaidasoo küla, Kivita	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Vaidasoo küla, Kivita	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Vaskjala alevik, Vesiroosi tee 10 b	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Vaskjala küla, Pärna 2	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Vaskjala küla, Pärna 2	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Vaskjala küla, Sillapiiga tee	5,0 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Vaskjala küla, Sillapiiga tee	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Vaskjala küla, Sillapiiga tee	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Vaskjala küla, Sillavahe tee 7	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
EPR	Vaskjala küla, Sillavahe tee 7	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Vaskjala küla, Vesiroosi tee 10b	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Vaskjala küla, Vesiroosi tee 10b	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
EPR	Veskitaguse küla, Vesiveski	1,5 m3 kelluke	Klaaspakendi jäätmed
TVO	Jüri alevik, Ehituse 20	2,0 m3 Molok Light	Segapakend
TVO	Jüri alevik, Ehituse 20	2,0 m3 Molok Light	Klaaspakendi jäätmed
TVO	Jüri alevik, Ehituse 20	2,0 m3 Molok Light	Paber- ja kartong
TVO	Jüri alevik, Ehituse 6	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
TVO	Jüri alevik, Ehituse 7	2,0 m3 Molok Light	Segapakend
TVO	Jüri alevik, Ehituse 7	2,0 m3 Molok Light	Klaaspakendi jäätmed
TVO	Jüri alevik, Ehituse 7	2,0 m3 Molok Light	Paber- ja kartong
TVO	Jüri alevik, Laste 3	2,0 m3 Molok Light	Segapakend
TVO	Jüri alevik, Laste 3	2,0 m3 Molok Light	Klaaspakendi jäätmed
TVO	Jüri alevik, Laste 3	2,0 m3 Molok Light	Paber- ja kartong
TVO	Jüri alevik, Tammemäe tänav	0,6 m3 plastikkonteiner	Segapakend
TVO	Lagedi alevik, Betooni 17	2,0 m3 Molok Light	Segapakend
TVO	Lagedi alevik, Betooni 17	2,0 m3 Molok Light	Klaaspakendi jäätmed
TVO	Lagedi alevik, Betooni 17	2,0 m3 Molok Light	Paber- ja kartong
TVO	Lagedi alevik, Jüri tee	1,5 m3 kelluke	Segapakend
TVO	Limu küla, Karjavaere ja Veskitaguse tee rist	1,5 m3 kelluke	Segapakend
TVO	Mõigu küla, Juhtme 22	1,5 m3 kelluke	Segapakend
TVO	Mõigu küla, Juhtme 26	1,5 m3 kelluke	Segapakend
TVO	Peetri alevik, Aasa tänav	2,0 m3 Molok Light	Segapakend
TVO	Peetri alevik, Aasa tänav	2,0 m3 Molok Light	Klaaspakendi jäätmed

TVO	Peetri alevik, Aasa tänav	2,0 m3 Molok Light	Paber- ja kartong
TVO	Peetri alevik, Kuldala 13	1,5 m3 kelluke	Segapakend
TVO	Peetri alevik, Küti tee 35	2,0 m3 Molok Light	Segapakend
TVO	Peetri alevik, Küti tee 35	2,0 m3 Molok Light	Klaaspakendi jäätmed
TVO	Peetri alevik, Küti tee 35	2,0 m3 Molok Light	Paber- ja kartong
TVO	Peetri alevik, Raudkivi 10	1,5 m3 kelluke	Segapakend
TVO	Suursoo küla	1,5 m3 kelluke	Segapakend
TVO	Tuulevälja küla, Leiajõe 29	1,5 m3 kelluke	Segapakend
TVO	Vaida alevik, Vana Tartu mnt 14	1,5 m3 kelluke	Segapakend
TVO	Vaida alevik, Vana Tartu mnt 37	1,5 m3 kelluke	Segapakend
TVO	Vaskjala küla	1,5 m3 kelluke	Segapakend
ETO	Järveküla küla, Ida tee	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Aruvalla küla, MTÜ Lilleoru territoorium	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Aruvalla küla, MTÜ Lilleoru territoorium	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Aruvalla küla, MTÜ Lilleoru territoorium	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Aruvalla küla, Taevasmaa tee 2 prügimaja	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Aruvalla küla, Taevasmaa tee 2 prügimaja	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Järveküla küla, Männi tee 6	2,5 m3 metallkonteiner	Segapakend
ETO	Jüri, Aruküla tee 20, prügimaja kõrval	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Kopli küla, Kivikalme ja Meelespea ristmik	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Kopli küla, Piiri tn	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Kurna küla, teadetetahvli juures	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Lagedi alevik, Kooli 18b	2,5 m3 metallkonteiner	Segapakend
ETO	Patika küla, Jõekääru tee	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Patika küla, Kuremäe tee ääres	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Peetri küla, Lepiku tee ots	4,50 m3 metallkonteiner	Segapakend
ETO	Peetri küla, Lepiku tee ots	2,5 m3 metallkonteiner	Segapakend
ETO	Tuulevälja küla, Mesilase tee postkastide juures	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Urvaste küla, Tedre tn, Papli talu	1,10 m3 plastikkonteiner	Segapakend
ETO	Veskitaguse küla, koolibussi peatus	2,5 m3 metallkonteiner	Segapakend

2021. aasta märtsi seisuga on pakendiettevõtjate andmetel Rae vallas pakendijäätmete taaskasutusse suunamiseks paigaldatud TVO-l 31 kogumiskohta (19 segapakendile, 6 klaaspakendile ja 6 paberile ja kartongile), ETO-l 19 kogumiskohta (kõik segapakendile) ning EPR-l 68 kogumiskohta (29 klaaspakendile ja 39 segapakendile). Kõikidesse pakendikonteineritesse saavad elanikud jäätmeid ära anda tasuta.

Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määruse nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" (edaspidi *määrus nr 4*) § 4 lõike 1² kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus vastavalt jäätmeseaduse § 31 lõikele 3 korraldama vähemalt määrus nr 4 § 3 lõike 2 p-des 1–6 nimetatud jäätmete ning punktis 8 nimetatud jäätmekoodidega 15 01 01 (paber- ja kartongpakend), 15 01 02 (plastpakend), 15 01 04 (metallpakend) ning 15 01 07 (klaaspakend) määratud pakendijäätmete liigiti kogumise.

Pakendiseaduse § 17¹ kohaselt peab taaskasutusorganisatsioon tagama, et kogumiskohtade tihedus iga taaskasutusorganisatsiooni kohta oleks järgmine:

- 1) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses;

- 2) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses;
- 3) kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Pakendiseadus sätestab, et kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht ning nende tühjendamissagedus lepitakse iga kogumiskoha kohta kokku taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse organi vahel.

Rae vallas on asustustihedus üle 1000 elaniku km² kohta Peetri ja Jüri alevikes. Seega peab Peetri ja Jüri alevikes olema vähemalt üks pakendijäätmete kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses. Kokku on Peetri alevikus 15 konteinerit (EPR-I 5, TVO-I 8 ja ETO-I 2) ning Jüri alevikus 23 konteinerit (EPR-I 11, TVO-I 11 ja ETO-I 1). Asustustihedus üle 500 elaniku km² kohta on Vaida alevikus, kus peab olema vähemalt üks pakendijäätmete kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses. Vaida alevikus on kokku 7 konteinerit (EPR-I 5 ja TVO-I 2).

Ülejäänud vallas peab olema üks kogumiskoht 500 elaniku kohta ehk jättes välja Peetri, Jüri ja Vaida alevikud peab ülejäänud vallas kokku olema 22 kogumiskohta. Pakendiorganisatsioonide andmetel on Rae vallas väljaspool eelpool nimetatud alevikke avalikke pakendite kogumiskohti TVO-I 10, ETO-I 16 ja EPR-I 47. Rae Vallavalitsuse ja TVO vahelise lepingu alusel on antud ka nõusolek pakendijäätmete kogumiskohtade tiheduse vähendamiseks, kuna see on asendatud osaliselt TVO poolt korraldatava pakendijäätmete kogumisega tekkekohal. 2021. aasta märtsi seisuga kasutab pakendikotiteenust 337 majapidamist ja 25 korteriühistut. Seega ei ole kogumiskohtade nõue täidetud üksnes ETO-I.

3.12.3 Biologunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Rae valla elanikel on võimalik aia- ja haljastujäätmeid tasuta ära anda Jüri jäätmejaama ning Järveküla jäätmepunkti, kust need suunatakse edasisele käitlemisele. Võimalus haljastujäätmete kompostimiseks vallas puudub. Kuni 2019. aastani toimusid vallas ka kevadised ja sügisesed haljastujäätmete kogumisringid, kuid seoses Jüri jäätmejaama ja Järveküla jäätmepunkti rajamisega loodi elanikele võimalus haljastujäätmete aastaringseks ära andmiseks.

Biologunevad köögi ja sööklajäätmed on liidetud korraldatud jäätmeveoga, lisaks on võimalus neid üle anda Jüri jäätmejaama. Rae valla jäätmehoolduseeskirja järgi peab biologunevate köögi- ja sööklajäätmete liigiti kogumine ja äravedu olema korraldatud vähemalt 10 korteriga elamumaa sihtotstarbega kinnistul ning mitteelamumaa sihtotstarbega kinnistul, kus tekib üle 50 kg biologunevaid köögi- ja sööklajäätmeid nädalas. Lisaks on Jäätmehoolduseeskirja järgi väikeelamutel soovitatav biologunevaid köögi- ja sööklajäätmeid kompostida oma kinnistu piires.

Kuna alates 2023.a rakendub tõenäoliselt jäätmeseadusega biologunevate jäätmete konteineri olemise kohustus juhul kui kohtkompostimise võimalus puudub, tuleb (juhul kui jäätmeseaduse muudatus rakendub) muuta Rae valla jäätmehoolduseeskirja viisil, mis kaotab ära seni kehtinud künniskogused.

Ühepereelamutes toimub eeldatavalt vähemalt osaline biologunevate jäätmete kompostimine. Vaja on jätkuvalt propageerida biologunevate jäätmete lahuskogumist ja kompostimist.

3.12.4 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Vastavalt vallas kehtivale jäätmehoolduseeskirjale tuleb ehitusjäätmed sorteerida liikidesse nende tekkekohal. Kui ehitusjäätmete tekkekohas puudub võimalus neid sortida, tuleb jäätmed üle anda töötlemiseks vastavat õigust omavale jäätmekäitlejale, kes teeb selle töö teenustöona. Eelistada tuleb ettevõtjat, kes tagab jäätmete täielikuma taaskasutamise.

Ehitusjäätmed, mida ei saa materjali või tootena taaskasutada, kõrvaldatakse läheduse põhimõtet järgides vastava keskkonnalooga jäätmekäitluskohtades. Jäätmemahutid peavad olema tähistatud vastavalt kogutavatele jäätmeliikidele.

Käesoleval ajal on ehitus- ja lammutusjätmete lähim vastuvõtupunkt Jüri jäätmejaam. Ehitusjätmete vastuvõtt on tasuline. Pinnase ja ehitusjätmeid võetakse vastu ka Aaviku külas Ringi kinnistul, kus asub pinnasetäitekoht (JKK3700517). Samuti on võimalik erinevatelt teenusepakkujatelt tellida ehituse perioodiks ehitusjätmete konteinereid.

3.12.5 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem

Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jätmed tuleb koguda muudest jätmetest eraldi ning viia elektri- või elektroonikaseadmete jätmete kogumispunkti või uue toote ostmise korral müügikohta. Eestis korraldab elektri- ja elektroonikaseadmete ning patareide ja akude tootmise ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist MTÜ Eesti Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus.

Käesoleval ajal saavad valla elanikud oma elektri- ja elektroonikaseadmete jätmed tasuta ära anda MTÜ EES-Ringlus ja Elektroonikaromu ühisesse elektroonika kogumispunkti Jüri jäätmejaamas ja MTÜ EES-Ringlus kogumispunkti Vaida alevikus, aadressil Hoidla tee 25.

Kuni 2017. aastani korraldati elektroonikaromudele ka kogumisringe, kuid kogumisringid lõpetati seoses eelnevalt nimetatud kogumispunktide loomisega.

3.12.6 Koondandmed eriliigiliste jätmete kogumissüsteemide osas

Järgnevas tabelis on esitatud Rae vallas esinevad jätmete üleandmise võimalused jäätmeliikide osas, mis tuleb vastavalt *sortimismäärusele* tekkekohal liigiti koguda.

Tabel 15. Eriliigiliste jätmete olemasolevad kogumislahendused jäätmeliikide kaupa Rae valla elanikele.

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
Segaolmejätmed	Korraldatud jätmevedu	Korraldatud jätmevedu on rakendatud kogu valla territooriumil ning toimib ühe jätmeveo piirkonnana.
Paber ja kartong	Jüri jäätmejaam, Järveküla jäätmepunkt, avalikud paberi ja papi kogumiskonteinerid, korraldatud jätmevedu	Kui kinnistul eraldi konteinerit ei ole, tuleb paberit ja kartongi koguda liigiti, viies nimetatud jätmed avalikku kogumiskonteineri, jäätmejaama, kogumispunkti või anda üle vedajale või jäätmekäitlejale.
Plast	Jüri jäätmejaam, Järveküla jäätmepunkt	Tasuta vastuvõtt Jüri jäätmejaamas ja Järveküla jäätmepunktis.
Klaas	Jüri jäätmejaam, Järveküla jäätmepunkt	Kuni 0.1 m3 tasuta vastuvõtt Jüri jäätmejaamas Lehtklaasi tasuta vastuvõtt Järveküla jäätmepunktis
Metallid	Jüri jäätmejaam Kokkuostupunktid	Tasuta vastuvõtt Jüri jäätmejaamas Võimalus viia ka vanametalli kokkuostupunktidesse, näiteks Suuresta külas asuvasse Inferal OÜ kokkuostupunkti.
Biologunevad aia- ja haljastujätmed	Jüri jäätmejaam, Järveküla jäätmepunkt Kompostimine oma kinnistul	Tasuta vastuvõtt Jüri jäätmejaamas ja Järveküla jäätmepunktis. Eramajades toimub kohtkompostimine.
Biologunevad köögi- ja sööklajätmed	Jüri jäätmejaam Korraldatud jätmevedu Kompostimine oma kinnistul	Tasuta vastuvõtt Jüri jäätmejaamas vähemalt 10 korteriga elamumaa sihtotstarbega kinnistul ning mitteelamumaa sihtotstarbega kinnistul, kus tekib üle 50 kg biologunevaid köögi- ja sööklajätmeid nädalas Eramajades toimub kohtkompostimine.
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja	Jüri jäätmejaam	Kuni 1m3 tasuta vastuvõtt Jüri jäätmejaamas

haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03)		
Pakendid	Avalik konteinerpark	Avalikud kogumiskohad, asukohad valla kodulehel.
	Jüri jäätmejaam, Järveküla jäätmepunkt	Tasuta vastuvõtt Jüri jäätmejaamas ja Järveküla jäätmepunktis.
Pandipakendid	Kogumispunktid	Kogumisautomaadid kauplustes
Puit	Jüri jäätmejaam	Jüri jäätmejaam võtab tasuta vastu töödeldud ja töötlemata puitu.
Tekstiil	Jüri jäätmejaam	Jüri jäätmejaam võtab tasuta vastu kuni 0.1 m3 tekstiilijäätmeid.
	Humana riidekonteinerid	Tallinna Jäätmekeskuse poolt paigaldatud riidekonteinerid Jüri Konsumi juures ja Peetri Selveri juures.
Suurjäätmed	Jüri jäätmejaam	Tasuta vastuvõtt kuni 1m3 Jüri jäätmejaamas
	Korraldatud jäätmevedu	Korraldatud jäätmeveo raames on võimalik ette tellimisel tasuta ära anda. Jäätmeseaduse kohaselt peab üleandmisvõimalus olema 15 km kaugusel, mis on lähtuvalt korraldatud jäätmeveost tagatud.
Elektroonikaromud	Jüri jäätmejaam, Vaida aleviku ohtlike jäätmete kogumispunkt	MTÜ EES-Ringlus ja Elektroonikaromu ühine elektroonika kogumispunkt Jüri jäätmejaamas MTÜ EES-Ringlus kogumispunkt Vaida alevikus
Ohtlikud jäätmed	Jüri jäätmejaam, Vaida aleviku ohtlike jäätmete kogumispunkt	Tasuta vastuvõtt Jüri jäätmejaamas ja Vaida aleviku ohtlike jäätmete kogumispunktis.
	Kogumisringid	Iga-aastane kevadine ohtlike jäätmete kogumisring.

3.12.7 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised

Suur osa vallas tekkivaid jäätmeid taaskasutatakse, kuid samas transporditakse suur osa jäätmetest ka omavalitsusest välja. Liigiti kogutud jäätmed (pakendijäätmed, vanapaber jms) suunatakse erinevatesse jäätmekäitluskohtadesse nii Eestis kui välisriikides edasiseks taaskasutamiseks, sh ringlussevõtuks.

Rae vallas paikneb 25 registreeritud töötavat jäätmekäitluskohta, mille ülevaade on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 16. Rae valla territooriumil registreeritud töötavad jäätmekäitluskohad 04.03.2021 seisuga. Allikas: Keskkonnaregister

Registrikood	Nimetus	Käitaja	Asukoht	Tegevuse liik
JKK3700573	Vaida jäätmete kogumispunkt	Eesti Keskkonnateenused AS	Vaida alevik	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht
JKK3700458	Vaida biopuhasti jäätmekäitluskoht	Elveso AS	Vaidasoo küla	Bioloogiline töötlus
JKK3700575	Tondi-Väo III lubjakivikarjäär	TREF Nord AS	Veneküla küla	Muu tegevus

Rae valla jäätmekava aastateks 2021–2026

JKK3700577	Tehase tee // Tööstuse 7 jäätmekäitluskoht	Eesti Keskkonnateenused AS	Lagedi alevik	Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu, Bioloogiline töötlus
JKK3700539	Tallinna ohtlike jäätmete kogumiskeskus	Epler & Lorenz AS	Soodevahe küla	Ohtlike jäätmete käitluskoht, Metallijäätmete käitluskoht, Elektroonikaromude käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK3700735	Sinikivi tee 13 jäätmekäitluskoht	Dunven Sanitaartechnika OÜ	Lehmja küla	Koospõletustehas
JKK3700480	Saluste tee 5 pinnasetäite koht	Favorte OÜ	Soodevahe küla	Muu tegevus
JKK3700597	Saluste tee 3 pinnasetäite koht	Favorte OÜ	Soodevahe küla	Muu tegevus
JKK3700455	Saare tee 35 jäätmekäitluskoht	Vaidawood OÜ	Vaida alevik	Koospõletustehas
JKK3700517	Ringi pinnasetäite koht	Mullamees OÜ	Aaviku küla	Muu tegevus, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK3700490	Rae turbatootmisala	Ahtol AS	Rae küla	Tavajäätmete käitluskoht
JKK3700176	Pakendijäätmete käitluskoht Kopli külas	EVALES EESTI, OÜ	Kopli küla	Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK3700050	Luure maaüksuse ehitusjäätmete taaskasutuskoht	Kiviluks AS	Aaviku küla	Tavajäätmete käitluskoht
JKK3700592	Luure kinnistu mineraaljäätmete käitluskoht	Mullamees OÜ	Aaviku küla	Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK3700782	Linnaaru tee 5 katlamaja	Adven Eesti AS	Soodevahe küla	Koospõletustehas
JKK3700734	Lennuradari tee 4 pinnasetäite koht	Maksi Transport OÜ	Soodevahe küla	Muu tegevus
JKK3700037	Killustiku tn metallijäätmete ning tava- ja ohtlike jäätmete käitluskoht	Formet Grupp OÜ	Lagedi alevik	Ohtlike jäätmete käitluskoht, Metallijäätmete käitluskoht, Elektroonikaromude käitluskoht, Autolammutuskoda, Vanarehvide käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK3700503	Killustiku tee 2 jäätmekäitluskoht	Rehvimeister AS	Lagedi alevik	Vanarehvide käitluskoht
JKK3700552	Killustiku põik 3 tavajäätmete käitluskoht	Vahtklaas Eesti OÜ	Lagedi alevik	Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK3700477	Kapteni tee 2 metallijäätmete käitluskoht	Argolink OÜ	Soodevahe küla	Metallijäätmete käitluskoht
JKK3700496	Jüri katlamaja	Elveso AS	Jüri alevik	Koospõletustehas
JKK3700571	Jüri Jäätmejaam	Eesti Keskkonnateenused AS	Jüri alevik	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht
JKK3700572	Järveküla jäätmete kogumispunkt	Eesti Keskkonnateenused AS	Järveküla küla	Jäätmejaam, Tavajäätmete käitluskoht
JKK3700335	Betooni 63 metallijäätmete kogumiskoht II	BVTS Kaimet Group OÜ	Soodevahe küla	Metallijäätmete käitluskoht, Elektroonikaromude käitluskoht

JKK3700532	Argo jäätmekäitluskoht Vaidasoo karjääris	AS Tariston	Vaidasoo küla	Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
------------	--	-------------	---------------	---

3.12.8 Andmed suletud prügilate ning jääkreostusobjektide kohta

Rae valla haldusterritooriumil asub kaks praeguseks suletud prügilat – Lagedi ja Vaida prügila. Mõlemad prügilad olid kasutusel tavajäätmete prügilana ning suleti nõuetekohaselt 2004. aastal.

Lagedi prügila sulgemiskava kooskõlastati 2002. aastal. AS EcoPro on koostanud "Lagedi prügila sulgemistööde" aruande. Aruandest järeldeb, et tehtud töödega oluliselt vähendati keskkonnanariske ja reoainete sattumist põhja- ja pinnavette. Tööde käigus rajati põhjavee põhjaisolatsiooniga biolodu ja seirepuuraugud. Biolodu välistab puhastamata nõrgvee sattumise Saha peakraavi ja selle kaudu Pirita jõkke. Koostatud on ka prügila järelhoolduse kava, mille täitmine oli vallavalitsuse ülesanne. Lagedi prügila järeelseire periood lõppes 2009. aastal, kuid vallavalitsus otsustas võtta seirepuurkaevust veeproove kaks korda aastas kuni 2012. aastani. Alates 2013. aastast on vallavalitsus võtnud veeproove kord aastas.

AS EcoPro koostas 2003. juunis keskkonnamõjude hinnangu Vaida prügila sulgemise kohta. Harjumaa Keskkonnateenistus Vaida prügila sulgemisel sulgemiskava ja projekti ei nõudnud.¹¹

Rae valla territooriumile jääb üks riikliku ja üks kohaliku tähtsusega jääkreostusobjekt. Andmed jääkreostusobjektide kohta on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 17. Rae valla jääkreostusobjektid. Allikas: Keskkonnaregister

KKR kood	Nimetus	Asukoht	Staatus	Seisund	Kategooria ¹²
JRA0000027	Lagedi ABT	Rae vald, Lagedi alevik	Riiklik	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud	5 – likvideerida konkreetse vajaduse tekkimisel
JRA0000174	Endine väetiseladu	Rae vald, Kurna küla	Kohalik	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud	-

¹¹ Rae valla jäätmekava 2016-2020

¹² Ohukategooria on määratud Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ poolt 2015. aastal koostatud „Jääkreostusobjektide inventariseerimine 2014-2015 hinnangute koostamine ja andmete analüüs“ inventariseerimise alusel

3.13 Jäätmemajanduse korraldamine ja rahastamine

3.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine

Vastavalt jäätmeseadusele korraldab omavalitsus oma haldusalal olmejäätmete ja kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete käitlemist. Omavalitsuse õigused ja kohustused hõlmavad:

- 1) jäätmekava, jäätmehoolduseeskirja ja korraldatud jäätmeveo korra ja teiste kohalikul tasandil jäätmekäitlust suunavate dokumentide koostamist, vastuvõtmist ja avalikustamist;
- 2) korraldatud jäätmeveo organiseerimist;
- 3) jäätmete kogumiskoha määramist, kuhu tuleb korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- 4) õigust nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt jäätmekava, mis käsitleb ettevõtja tegevusega seotud jäätmekäitlust;
- 5) koostöö tegemist teiste omavalitsustega jäätmeseadusega sätestatud nõuete täitmiseks;
- 6) seisukoha andmist keskkonnanõuetega taotlustele ja jäätmete registreeringu taotlustele;
- 7) järelevalve teostamist jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimuste täitmise üle.

Valla jäätmevaldajate kohustus on järgida vallavolikogu kehtestatud nõudeid jäätmete liigiti kogumiseks ja üleandmiseks.

Korraldatud jäätmeveo ainuõiguse saanud jäätmevedaja vastutab veo ohutusnõuete täitmise eest ning jäätmete toimetamise eest hankega määratud jäätmekäitluskohta.

Valla territooriumil Keskkonnaameti poolt väljastatud keskkonnanõuetega, keskkonnakompleksloa või jäätmekäitleja registreeringu alusel tegutsevad jäätmekäitlejad omavad kohustust jäätmekäitluse korraldamiseks vastavalt neile väljastatud loas sätestatud tingimustele.

Keskkonnaamet on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis teostab täidesaatvat riigivõimu ja riiklikku järelevalvet ning kohaldab riikliku suundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Keskkonnaameti osatähtsus kohaliku omavalitsuse jäätmekäitluses on eeskätt arvamuse ja ettepanekute tegemine seaduste alusel ja ulatuses. Keskkonnaameti ülesanne on ka kontrollida keskkonnalubade, keskkonnakomplekslubade või jäätmekäitleja haljastregistreeringu taotluste vastavust nõuetele ning vastavaid lube ja registreeringuid väljastada. Keskkonnaameti kaudu toimub ka jäätmekäitlusala järelevalve, sealhulgas õigusaktide nõuete ning väljastatud keskkonnalubade, keskkonnakomplekslubade või jäätmekäitlejate registreeringute nõuete järgimine.

3.13.2 Korraldatud jäätmevedu

Vastavalt jäätmeseaduse §-le 135 on kohalikul omavalitsusel, mille haldusterritooriumil elab rohkem kui 1500 inimest, kohustus organiseerida oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu. Korraldatud jäätmeveo kohustus on alates 2005. aasta 1. jaanuarist. Korraldatud jäätmeveo põhieesmärk on liita kõik jäätmevaldajad jäätmeveoga, et kaoks ära omanikuta prügi probleem ja illegaalne prügistamine.

Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo ning edasise suunamise taaskasutusse või kõrvaldamisele. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik jäätmeseaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Rae valla haldusterritoorium moodustab ühe tervikliku jäätmeveo piirkonna. Korraldatud jäätmeveoga on korraldatud segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete ning suurjäätmete kogumine valla territooriumil asuvatelt füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt. Jäätmeveo ainuõigus on perioodil 01.01.2017 – 31.12.2021 kontsessioonilepingu kohaselt AS-l Eesti Keskkonnateenused. Jäätmeveo ainuõigus tähendab seda, et veopiirkonnas võib olmejäätmete kogumise ja

äraveo teenust osutada üksnes ainuõiguse saanud jäätmevedaja ning teised jäätmevedajad ei tohi antud veopiirkonnas teenuseid osutada. Korraldatud jäätmeveoga loetakse automaatselt liitunuks kõik piirkonnas asuvad jäätmevaldajad, nii eramajade omanikud, korteriühistud kui ka ettevõtjad.

Erandkorras vabastatakse jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga liitumisest jäätmeseaduses ja jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimustel. Kui kohaliku omavalitsuse üksus on veendunud, et kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata, võib ta jäätmevaldaja erandkorras vabastada tema taotluse alusel teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest.

Rae valla jäätmevaldajate registri (2021. aasta seisuga) alusel on korraldatud jäätmeveoga liitunud 4036 kinnistut, erandkorras vabastus on 73-l ja ühiskasutus toimub 162-l. Liitunutest u 98 %-l kinnistutest toimub vedu.

3.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine

Jäätmeseaduse alusel toetatakse jäätmehoolduse arendamist jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust.

Jäätmeseadus sätestab põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja, korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Keskkonnapoliitika põhimõte "saastaja maksab" ja "tootja vastutus" tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

Jäätmekäitluse finantseerimine toimub vallas järgmiselt: ettevõtted maksavad ise kõikide tekitatud jäätmete käitlemise eest, kaasa arvatud ohtlike jäätmete eest. Elanikud maksavad olmejäätmete käitlemise eest jäätmeveo teenustasu otse jäätmekäitlusettevõttele või läbi kinnisvarahaldusteenuseid pakkuva ettevõtte.

Vallaeelarvest kaetakse järgnevad kulud: kohaliku eriliigiliste jäätmete kogumiskoha haldamisega seotud kulud; omavalitsuselt laadestatud prügikoristamise kulud; jäätmete kogumiskampaaniatega seotud kulud.

Rae valla jäätmehoolduse arendamise võimalikud finantseerimisallikad on vallaeelarve ning abiraha taotlemine erinevatest fondidest (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Euroopa Liidu struktuurifondid).

Alates 2019. aastast toetab riik jäätmehoolduse arendamist üksnes riiklike toetusprogrammide kaudu ning otsetoetus on kaotatud.

4 Eelneva jäätmekava eesmärkide täitmise analüüs

Rae valla territooriumil kehtis Rae valla jäätmekava 2016-2020. Eelmise perioodi jäätmekava eesmärkide täitmise ülevaade on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 18. Eelmise perioodi jäätmekava eesmärkide täitmine.

Tegevus	Elluviimine
Jüri jäätmejaama rajamine	Jüri jäätmejaam avati 2019. aasta veebruaris.
Kompostimisväljaku rajamine	Kompostimisväljakut ei ole rajatud, käimas on arutelud millisel kujul ja kuhu rajada.
Lagedile jäätme punkti rajamine	Jäätme punkti Lagedi alevikku pole rajatud, käimas on arutelud, kas teha mehitamata või mehitatud variant.
Elanikkonna teavituse tõhustamine suurjäätmete äraandmise võimaluste kohta	Suurjäätmete äraandmise võimaluste kohta on info lisatud valla kodulehele jäätmemajanduse rubriiki. Lisaks ilmub info iga aasta aprillikuus Rae valla ajalehes Rae Sõnumid (v.a 2020 a).
Elanikkonna teadlikkuse tõstmine, tuleb panna rõhku erinevate jäätmeliikide äraandmise võimaluste tutvustamisele.	Erinevate jäätmeliikide äraandmise võimalused on lisatud valla kodulehele jäätmemajanduse rubriiki. Lisaks ilmub info iga aasta aprillikuus Rae valla ajalehes Rae Sõnumid (v.a 2020 a).
Pakendikonteinerite asukohtade ülevaatamine	Pakendiorganisatsioonidega koostöö on olnud pidev. Vald on kaetud konteinerivõrguga, sh on olemas eriliigiliste pakendite konteinerid ning nende paiknemist vaadatakse pidevalt üle, vajadusel muudetakse asukohti. Info pakendikonteinerite kohta on leitav valla kodulehelt.
Vanapaberikonteinerite asukohtade ülevaatamine	
Seire ja järelevalve tõhustamine	2020.a loodi Rae Vallavalitsuse struktuuri ametikoht keskkonna järelevalvespetsialist, kes tegeleb keskkonnaalaste väärtegade menetluse ja keskkonnaalase riikliku järelevalve teostamisega. Varasemalt täitis antud ametikoha ametnik ka planeeringute spetsialisti ametikoha ülesandeid.
Korraldatud jäätmeveo konkursi korraldamine	Korraldatud jäätmeveo konkurss korraldati 2016.a lõpus aastal ning jäätmeveo ainuõigus on perioodil 01.01.2017-31.12.2021 ettevõttel AS Keskkonnateenused.
Jäätmete liigiti kogumise edendamine haridusasutuste juures	Haridusasutuses tegelevad edendamiseks iseseisvalt ning Rae Vallavalitsus on konsultandi (ja vajadusel rahastaja) rollis. Näiteks telliti 2020. aastal Jüri gümnaasiumi söögisaali jäätmete sorteerimise kapp.
Haridusasutustes jäätmealaste loengute organiseerimine	Koolid osalevad ise KIK keskkonnateadlikkuse programmides ja tellivad loenguid. Vallavalitsusest eraldi info läbi ei käi. Jüri Gümnaasium tellis vastava loengu 2020. aastal Keskkonnaametilt.
Elektroonikajäätmete kogumisringi korraldamine	Kogumisringe tehti 2017. aastani, kuni valla haldusterritooriumile loodi elektroonika-jäätmete kogumispunktid, kuhu elanikud saavad ise elektroonikaromusid viia.
Kevadeti ja sügiseti haljastu jäätmete kogumisringide korraldamine (peale jäätmejaama ja-kogumispunktide valmimist kaotatakse ükselt uksele äravedu)	Kogumisringe korraldati kuni 2019. aastani, mil avati Jüri jäätmejaam.
Kevadiste heakorralgute toetamine kottide/kinnaste ja korjatud jäätmete äraveoga	Heakorralgute toetamine käib läbi külavanemate, kes registreerivad, kui suur on kottide ja kinnaste järgi nõudlus. Lisaks annavad infot, millist avalikku ala planeeritakse korrastada. Vald toetab avalike alade koristust ja jäätmete äravedu, eramaade korrastust ei toetata.
Jäätmehoolduseeskirja ülevaatamine ja ajakohastamine	Jäätmehoolduseeskirja ei ole ajakohastatud, kuna selleks ei ole vajadust tekkinud. Ajakohastamine on plaanis 2021.a lõpuks.
Korduskasutusvõimaluste tekitamine ja toetamine	2019. aastal avatud Jüri jäätmejaamas asub nn taaskasutuskeskus, mida kasutatakse tihti ja mis on hästi toimima hakanud.
Pakendikonteinerite avade suuruste suurendamine – kuidas muuta mugavamaks (uute konteinerite tellimine)	Jüri, Lagedi ja Peetri alevikus vahetati koostööd TVO-ga kellukese tüüpi konteinerid välja maapealsete molokite vastu. Koostöö EPR-ga vahetati 2020. aastal kellukese tüüpi segapakendikonteinerid 1.1 m3 plastist konteinerite vastu.

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid:

- 1) Keskkonnaamet. 2014. Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016.
- 2) Riigikogu 14.02.2007 otsusega heaks kiidetud "Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030" <https://www.riigiteataja.ee/akt/12793848>
- 3) Riigikontroll. 2008. Ülevaade jäätmehoolduse olukorrast valdades ja linnades. Kas vallad ja linnad on jäätmeseadusest tulenevaid ülesandeid täitnud?
- 4) SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus. 2020. Segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise ja koguste uuring. Lõpparuanne
- 5) SEI Eesti. 2020. Segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise ja koguste uuring
- 6) Vabariigi Valitsuse poolt 22.02.2007 heaks kiidetud "Eesti Keskkonnategevuskava 2007–2013" http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/keskkonnategevuskava_2007-2013_uuendatud.pdf
- 7) Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014 korraldusega nr 256 heaks kiidetud "Riigi jäätmekava 2014–2020" <http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/jaatmed/riigi-jaatmekava-2014-2020>

Seadused, määrused:

- 1) Jäätmeseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052021004>
- 2) Keskkonnajärelevalve seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020098>
- 3) Keskkonnaministri 9. veebruari 2005 määrus nr 9 "Elektri- ja elektroonikaseadmete romude käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/125042014009>
- 4) Keskkonnaministri 10. jaanuari 2008 määrus nr 5 "Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/12910878>
- 5) Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määrus nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" <https://www.riigiteataja.ee/akt/119122015005>
- 6) Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/120122019017>
- 7) Keskkonnaministri määrus 14. detsembri 2015 nr 70 "Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu" <https://www.riigiteataja.ee/akt/118122020026>
- 8) Pakendiseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052021002>
- 9) Vabariigi Valitsuse 7. augusti 2008 määrus nr 124 "Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013005>
- 10) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 79 "Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013004>
- 11) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 80 "Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord" <https://www.riigiteataja.ee/akt/117062014013>
- 12) Vabariigi Valitsuse 20. aprilli 2009 määrus nr 65 "Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/102072019012>
- 13) Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 2011 määrus nr 148 "Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud" <https://www.riigiteataja.ee/akt/121062016036?leiaKehtiv>

Andmebaasid:

- 1) Jäätmearuandluse infosüsteem <https://jats.keskkonnainfo.ee/>
- 2) Keskkonnalubade infosüsteem <http://klis.envir.ee/klis>

- 3) Keskkonnaregister <http://register.keskkonnainfo.ee>
- 4) Maa-ameti geoportaal <http://geoportaal.maaamet.ee>
- 5) Statistikaameti statistika andmebaas <http://pub.stat.ee>

Lisa 2. Tegevuskava ja rahastusallikad

Num-ber	Tegevus	Tegevusaeg	Rahastamisallikas (teostajad)
Jäätmetekke vältimine ja vähendamine			
1.1	Ettevõtetele jäätmebõrsi loomise propageerimine ja vastava platvormi loomine valla kodulehele.	2023	(VV) VE
Prügistamise vähendamise ja koristamise meetmed			
2.1	Ühekordsete toidu- ja jooginõude keelamine valla territooriumil toimuvatel avalikel üritustel ning sellest tulenevalt määruse nr 37 muutmine.	2021. aasta lõpuks	(VV)
2.2	Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine.	Eelistatult 2021-2024	(VV, MO) VE, MO, F
2.3	Kevadiste heakorralgute toetamise jätkamine kottide/kinnaste ja korjatud jäätmete äraveoga.	Pidev	(VV) VE
2.4	Omavoliliste prügi mahapaneku kohtade pidev likvideerimine.	Pidev	(VV, MO) VE, MO
Ladestamise vähendamise meetmed			
3.1	Valla territooriumile kompostimisväljaku rajamine.	2024	(VV) VE F
3.2	Ülejäätmise perioodi korraldatud jäätmeveo hanke läbiviimine kahetasandilisena, mis ei võimaldaks segaolmejäätmeid prügilasse ladestada.	2026	(VV) VE
Jäätmehoolduse kavandamine ja planeerimine			
4.1	Jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine riiklike õigusaktide muutumisel.	Pidev	(VV) VE
4.2	Kohalike õigusaktide ja arengudokumentide jooksev ülevaatamine ja ajakohastamine.	Pidev	(VV) VE
4.3	Uue korraldatud jäätmeveo hanke korraldamine, sh aia- ja haljastujäätmete ning pakendijäätmete kogumise hõlmamine korraldatud jäätmeveoga kogu valla territooriumil, lisaks ka jäätmejaama ja kogumispunktide haldamise hõlmamine.	Alates 2021, uus veoperiood 01.01.2022	(VV) VE
Jäätmehooldusrajatiste kavandamine			
5.1	Lagedi piirkonda mehitatud jäätme punkti rajamine.	2022 (vähemalt asukohta väljaselgitamine)	(VV) VE F
5.2	Valla territooriumile kompostimisväljaku rajamine.	2024	(VV) VE F
5.3	Peetri piirkonda mehitatud jäätmejaama ja taaskasutuskeskuse asukohavõimaluste kaardistamine.	2022	(VV)
Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine			
6.1	Uue korraldatud jäätmeveo hankega aia- ja haljastujäätmete ning pakendijäätmete hõlmamine – vastava teavituskampaania läbiviimine.	Alates 2022	(VV) VE
6.2	Rae valla tiheasustusalade eramajapidamistele kompostrite soetamise toetuse võimaldamine.	Pidev	(VV) VE F
6.3	Kortermajadele biolagunevate kilekottide soetamise toetuse võimaldamine.	Pidev	(VV) VE F

6.4	Pakendikonteinerite suuruse ja asukoha pidev optimeerimine ja koostöö tegemine pakendiorganisatsioonidega.	Pidev	VV / Pakendiorg.
6.5	Vabatahtlikust pakendijäätmete kogumisteenusest elanikkonna teavitamine.	Pidev	(VV) VE
6.6	Eterniidi tasuta või soodsa vastuvõtu korraldamine Jüri jäätmejaamas näiteks eelregistreerimise alusel.	Pidev	(VV) VE F
Elanikkonna ja ettevõtete keskkonnateadlikkuse tõstmine			
7.1	Valla veebilehe täiustamine ja haldamine jäätmealase teabe osas.	Pidev	(VV) VE
7.2	Jäätmeteemaliste artiklite avaldamine piirkondlikus lehes.	Pidev	(VV) VE
7.3	Keskkonnateadliku tarbimise ja jäätmekäitluse põhimõtete tutvustamine nii elanikele kui ettevõtetele läbi kampaaniate ning projektide läbiviimine.	Pidev, suuremad teavitused 2021-2022	(VV) VE
7.4	Vallas tekkivate eriliigiliste jäätmeliikide osakaalu statistika kajastamine kord aastas nii ajalehes kui kodulehel.	Pidev	(VV) VE
Jäätmehoolduse järelevalve			
8.1	Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate vastutusele võtmine ning koostöö Keskkonnaametiga.	Pidev	(VV) VE
8.2	Jäätmevaldajate registri haldamine, täiendamine ja vajadusel tarkvara ajakohastamine.	Pidev	(VV) VE
8.3	Kontroll korraldatud jäätmeveoga liitumise üle.	Pidev	(VV) VE
8.4	Ehitus- ja lammutusjäätmete jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusteatise ja kasutusloa andmisel suuremamahuliste ehitiste puhul.	Pidev	(VV) VE
Muud tegevused			
9.1	Olla valmis pilootomavalitsusena osalema Keskkonnaministeeriumi jäätmete kaardistamise projektis.	Pidev	(VV)

(VV) - teostajaks vallavalitsus

VE - finantseerimine vallaelarvest

F - finantseerimine keskkonnanfondidest projektipõhiselt

MO - maa omanikud

X - jooksev tegevus, mida teostatakse vallavalitsuse töötajate poolt tööülesannete raames ja millele eraldi eelarvet ei kavandata.

* - Maksumus selgub edasise projekteerimise käigus.

Lisa 3. Meetmed sihttasemete saavutamiseks

Rae vald on jäätmetekelt Eesti keskmise jäätmetekkega omavalitsus. Riikliku jäätmetestatistika alusel ei ole võimalik omavalitsusel hinnata omavalitsuses tekkivate jäätmete ringlussevõtu tasemeid, kuid võib eeldada, et need on lähedased Eesti keskmistele näitajatele. Sellest lähtuvalt on asjakohane omavalitsusel kavandada jäätmekäitluse arendamiseks tegevusi lähtudes Eesti riiklikutest sihttasemetest.

KOV jäätmetekke kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete näitajate ülevaade on esitatud jäätmekava lisa 1 „Lähteolukord“ ptk-s 3. Alljärgnevas tabelis on välja toodud Rae vallas rakendatavad meetmed EL raamdirektiivist tulenevate sihttasemete saavutamiseks.

Tabel 1. Rae valla meetmed riiklike sihttasemete saavutamiseks.

Möödikud	Eesti tegelik tase ¹		Sihttase ²		Meetmed sihttaseme saavutamiseks
	%	Aasta	%	Aasta	
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	31	2018	55	2025	<ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtetele jäätmebörsi loomine. • Jäätmete kogumise jätkamine Jüri jäätmejaamas ja Järveküla jäätmepunktis. • Lagedile jäätmete kogumispunkti rajamine. • Peetri piirkonna jäätmejaama ja uuskasutuskeskuse asukohta-valiku määramine. • Valla veebilehe täiustamine ja haldamine jäätmealase teabe osas. • Jäätmeteemaliste artiklite avaldamine piirkondlikus lehes. • Keskkonnateadliku tarbimise ja jäätmekäitluse põhimõtete tutvustamine läbi kampaaniate ning projektide läbiviimine. • Vallas tekkivate eriliigiliste jäätmeliikide osakaalu statistika kajastamine kord aastas nii ajalehes kui kodulehel.
Pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal pakendijäätmete kogumassist	60	2018	65	2025	<ul style="list-style-type: none"> • Koostöös taaskasutusorganisatsioonidega pakendikonteinerite võrgustiku pidev optimeerimine, vajadusel pakendikonteinerite arvu suurendamine. • Pakendikotiteenuse pidev laiendamine ning teenuses propageerimine elanikele.

¹ Riigi jäätmekava 2014-2020 täitmise aruanne

² EL jäätmete raamdirektiivist tulenevad sihttasemed

Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	5	2018	13	2025	<ul style="list-style-type: none"> • Kompostimisväljaku rajamine • Rae valla tiheasustusalade eramajapidamistele kompostrite soetamise toetuse võimaldamine. • Pakendikonteinerite suuruse ja asukoha pidev optimeerimine ja koostöö tegemine pakendi-organisatsioonidega. • Vabatahtlikust pakendijäätmete kogumisteenusest elanikkonna teavitamine.
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassis	40	2018	20	2025	<ul style="list-style-type: none"> • Biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete ning aia- ja haljastujäätmete kogumine korraldatud jäätmeveoga.
Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist	84	2018	70	2025	<ul style="list-style-type: none"> • Ehitus- ja lammutusjäätmete jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusteatise ja kasutusloa andmisel suuremamahuliste ehitiste puhul. • Eterniidi tasuta või soodsa vastuvõtu korraldamine Jüri jäätmejaamas näiteks eelregistreerimise alusel.
Elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist.	63	2018	65	2025	<ul style="list-style-type: none"> • Kogumise jätkamine Jüri jäätmejaamas ja Vaida aleviku kogumispunktis.
Kantavate patarei- ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist.	30	2018	45	2025	<ul style="list-style-type: none"> • Vajadusel täiendavate patareide kogumiskastide paigaldamine kauplustesse/asutustesse.